

ABCDEFGHIJKLMNOPQRSTUVWXYZ
abcdefghijklmnopqrstuvwxyz

Van a tot z • 6a
Henk van Kerkwijk
Malmberg

abcdefghijklmnopqrstuvwxyz
ABCDEFGHIJKLMNOPQRSTUVWXYZ
a|z

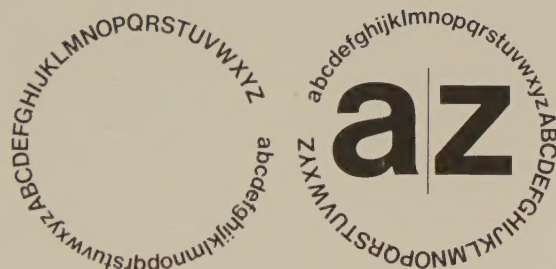

Van a tot z

Henk van Kerkwijk

Deel 6a

Illustraties: Fiel van der Veen

naar idee en onder redactie van Arie Rampen

Malmberg Den Bosch

ISBN 90 208 6003 8

© Malmberg

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotocopie, microfilm of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor alle kwesties inzake het kopiëren zoals bedoeld in art. 16b en 17 van de Auteurswet 1912 (t.b.v. eigen oefening, studie enz. en/of t.b.v. organisaties, instellingen, enz.) van een of meer pagina's gelieve men zich te wenden tot: *Stichting Reprerecht*, Amsterdam.

Inhoud

Geheim eiland, 4
Tot hier, 14
Katten 1, 24
De beer is los, 25
Katten 2, 37
Van het Waterlooplein, 38
Katten 3, 53
Uit de vuilnisbak, 54
Onderweg in 2030, 66
Ruiken, 80

Geheim eiland

Jaap vond het die middag dat hij hem smeerde bij biologie.
Snel rende hij naar Karel, zijn oudere broer.

Die ging met zijn brommervrienden cross-country scheuren
op het zand. Aan de andere kant van de snelweg.

Leuk vond Karel het niet, „Schei uit, daar heb je die kleine
ook weer...”

„Je hebt het beloofd...”

„Oké, achterop dan,” zuchtte Karel. „Maar hou je goed vast,
puk, 't is geen driewieler...”

„Ik ben twaalf hoor...”

De brommers daverden weg en niemand hoorde Jaaps protesten. Knallend schoten ze langs het biologielokaal, een houten noodkeet opzij van de school. Als er iets was waar de Zije niet tegen kon...

Ja hoor, in het voorbijgaan zag Jaap de leraar met gebalde vuist bij het raam.

Zij hingen lekker schuin in de bocht. Daar was de volgende hoek al. De ventweg. Vandaar spurtten ze door een gat in de vangrail de vierbaansweg over. Machtig, zo'n kluit brommers die in een keer overstak.

Karel draaide zijn gas helemaal open om de eerste te zijn. Andere jongens hadden hun motors nog verder opgevoerd. Al op de vluchtstrook waar je eigenlijk niet rijden mocht, liepen ze op hem uit. Zij schoten als eersten door de droge greppel het verwilderde, opgespoten land op.

Karel volgde. Zijn voorwiel raakte een kei. Nou wipte het achterwiel omhoog. De motor gierde.

Jaap sloot zijn ogen en klemde zijn armen rond zijn broer. Hij hopte op en neer op het zitje.

„Het lag aan jou,” beweerde Karel even later, toen ze bij een bosje wilgen stopten. „Jij bent te veel ballast. Anders had ik makkelijk gewonnen.”

Jammer voor hem, maar de andere jongens geloofden er niet in.

„Buhhh,” jouwden ze. „Je zuiger heeft te veel speling. Dat hoor je... En aan die afstelling mag je ook wel eens wat doen.”

In plaats van zich te verdedigen, schold Karel verder op Jaap.

Die kreeg er genoeg van. „Barst jij met je brommer en je mooie beloften,” riep hij, terwijl hij zich omdraaide en wegliep. Niet terug, maar recht vooruit. De bosjes in. Achter hem lachten ze.

„Hoe harder je door de wereld racet, hoe minder je d'r van ziet,” riep hij. Zelf vond hij het slap. Het was iets wat de Zije van biologie altijd beweerde. Maar hij wist zo gauw niks beters. Trouwens de grotere jongens luisterden niet. Kuchend maalden hun machines een volgende mulle glooiing op.

In het begin was er nog een pad. De struiken aan weerskanten, die met die gele bloemetjes, zaten vol geniepige dorens. Ook stonden er distels. Past mooi bij mij, dacht Jaap, want ik voel me ontzettend stekelig.

Verderop groeiden wilgen en riet. De grond werd soppiger. Het spoor hield op. Zodra je een gat zag, leidde dat naar open water.

Jaap probeerde de oever zo'n beetje te volgen. Hij deed zijn schoenen uit en waadde door de modder.

Misschien zak ik wel weg in het moeras, dacht Jaap.

Of vergiftige bloedzuigers bezorgen me een afschuwelijke ziekte. En Karel kan het niet aanzien en wordt steeds magerder, van berouw...

De bomen waren hier groter. Tussen de wortels lagen aangespoelde planken.

Toen zag hij het eiland.

Een bult met lage bosjes, een paar meter van de kant.

Het water was ondiep hier. De bodem van prachtig geel zand voelde stevig onder zijn voetzolen.

Hij liep het hele eiland rond zonder andere voetsporen te zien.

Jaap had het als eerste ontdekt. Niemand mocht weten waar het lag, besloot hij. Zeker zijn broer niet. Karel kon de pot op en dan mocht die pot, wat hem betrof, nog ontploffen ook.

Tevreden ging hij zitten en keek uit over het water. Zijn eiland. Zijn eigen eiland. Hoe zou hij het noemen?

Die avond was hij te laat met eten. „Ik heb een eigen eiland,” schepte hij tegen Karel op.

Zijn broer wilde een politieserie zien en luisterde niet.

„Op het zand zeker,” zei zijn vader.

Jaap knikte. Nou komt er een preek, dacht hij.

Die vierbaansweg is een moordenaar. Ja pa... Weet je nog vorig jaar, dat kind? Ja pa...

Maar nee, dit keer had zijn vader wat anders aan zijn hoofd dan al die ouwe koek. „Dan ben je bij die ouwe binnenvaarthaven geweest,” zei hij. „Toen ze het opspotten aan de overkant, twaalf jaar geleden, wilde de gemeente het haventje ook gelijk dempen. Maar d'r kwam een contra-commando en het werk bleef half af liggen. Die lui wisten niet wat ze wilden. Eerst zou er industrie komen, toen sportvelden, vervolgens huizen. Het enige wat ze neerlegden, bleef die snelweg...” Vader zwaaide opgewonden met zijn sigaartje. „Raakte eerst die ouwe man onder een auto. Met zijn hond. En dan dat kleine meisje van om de hoek. Wat deed de gemeente d'r aan? Bouwden ze eindelijk een voetgangersbrug? Nee, ze zetten een bordje „Verboden Toegang” neer.” Hij hoestte, trok aan zijn rookstok en raasde door.

„Bordjes die je niet kunt lezen vanaf onze kant. Dus als je nieuwsgierig bent naar wat erop staat, loop je een stukje de weg op: ben je een bloedspetter voor je de tijd had artikel 365 te ontcijferen...”

Moeder klopte hem op de rug.

„Werkgelegenheid. Woningen. Allemaal beloften... Uche, uche...” Opnieuw zoog hij de rook in. „Niks kwam er van. Te weinig geld, beweerden de heren. Maar als het om bankgebouwen of bungalows gaat, is er nooit gebrek aan poen!” De Willem II, milde corona, ontglipte aan zijn vingers. Zijn beide handen graaiden naar zijn borstkas. Zijn hoofd achterover hoestte hij het uit.

„Gezond hoor, zo'n sigaar,” riepen Jaap en Karel in koor. Wat voor naam nou? Ook in bed wist Jaap het nog niet. Nou ja, „Tamira's eiland” was zijn eerste keus. Naar het lange zwartharige, zwartogige meisje uit zijn klas. Dat kon niet, was hij zich bewust. Alle jongens uit de klas zouden hem uitlachen, als ze het hoorden. Wie weet vond Tamira het zelf wel idioot. Maar zo'n eiland was wel iets om met Tamira over te praten. Had hij eindelijk een beter begin dan het afgezaagde „mijn broer heb een brommer...”

Hoe graag hij Tamira ook wilde spreken, het kwam er de hele week niet van. Of zij liep te giechelen met dat stel truttige vriendinnen van haar, of hij was juist samen met de andere jongens als zij alleen langs kwam.

Wel werd hij een keer joelend tegen haar aan gegooid, maar dat was niet het geschikte moment om een praatje te beginnen.

Intussen was hij iedere dag op het eiland. Hij verdedigde een vooruitgeschoven post in het oerwoud, speelde hij. Voor de bosjes groef hij een kuil als bunker. Een stuk stang was zijn machinegeweer.

Een deel van zijn noodrantsoen bestond uit rollen droge biscuit die hij zelf kocht, en petit-fourtjes die hij van thuis pikte. Een ander deel verbouwde hij. Eenzame soldaten leven van het land. Daarom gapte hij ook nog aardappelen.

Eerst wilde hij die in de zwarte grond naast de bosjes stoppen, maar daar groeide al gras en paardebloemen en een paarse bloem met een knik. Te veel prut naar zijn zin. Dus pootte hij zijn piepers in het zandveldje naast zijn bunker.

Soms fantaseerde hij, dat hij samen met Tamira een overmachtige vijand bevocht. De ene keer redde zij zijn leven. De andere keer bevrijdde hij haar. Leuke bedenksels, maar hij had liever dat ze er echt was.

Een naam vond hij wel. Openlijk Tamira kon niet. Zijn eigen naam was ook niks. Jaaps eiland zou onmiddellijk Jaaaa Pies eiland worden, daar had hij genoeg ervaring mee. Nee, hij noemde het Hendriks eiland. Een codenaam, waarvan niemand wist dat er Tamira mee bedoeld werd. Ook Tamira niet.

Precies een week nadat Jaap zijn ontdekking deed, was er keet in de biologieklas. De Zije was ergens anders. Ze moesten voor zichzelf werken. Na tien minuten was het een bende.

Pieter gooide Jacqueline kikkerdril in haar bloes.

Arie mikte met kluiten aarde naar de andere kant van de klas.

Kinderen zochten dekking achter de aquariums.

Een stoel viel door het glas van de kleine broeikas. Na de klonten vlogen ook kweekplantjes door de lucht.

Dikke Kees, die thuis altijd werd afgerammeld, graaide de kooi met hamsters en zwaaide die boven zijn hoofd.

De beestjes piepten luid en bang. Een paar kinderen lachten.

„NEE!” Tamira en Jaap stormden naar voren.

Tamira grabbelde naar de kooi. Die kreeg ze alleen los omdat Jaap de dikke jongen op hetzelfde moment een geweldige kopstoot in zijn buik gaf.

Een vechtpartij volgde. Tamira ging voor de kooi staan.

Kees had het op Jaap gemunt. En hij was de zwaarste en sterkste van de klas. Jaap viel achterover tegen de plank waar iedereen tot nu toe was afgebleven. Die met de zeldzame planten.

Drie, vier potten braken naast zijn voeten.

De bel ging. Jongens trokken Kees van Jaap af. „Kom nou maf, nou mogen we weg. Kom, voor de Zije ons snapt.”

Tamira en Jaap bleven als enigen achter. Tamira om de hamsters te kalmeren. Jaap omdat Tamira er was en ook omdat hij zich suf voelde van de ontvangen dreunen.

Hard hollend kwam de Zije binnen. Veel te laat natuurlijk om de echte schuldigen te pakken. Nou kregen zij er van langs. „Hersenloos asfaltvee... Patat-mét-wilden..., stupide frikadelvreter...”

Hij was op dreef, moest Jaap toegeven. Al hoorde hij de Zije liever van een afstand.

„Het is onze schuld niet, meneer Zijdelaar,” protesteerde Tamira.

De man luisterde niet. Hij knielde bij de gebroken potten.

Tranen in zijn ogen. Echt, hij huilde! „De Kievitsbloem,” stamelde hij. „Die is heel zeldzaam. Sommige kwekerijen hebben ze. Maar dit was een wilde plant. Het bolletje is vertrapt...”

Veel bloem was het niet, vond Jaap. Soort paarse tulp.

Klein met vlekjes. En hij hing nog ook.
Plotseling sprong de leraar overeind en sloeg met beide vuisten op tafel. Dat was hun te veel. Tamira graaide naar haar tas. Jaap greep haar hand. Samen renden ze de klas uit. De binnenplaats over. De straat op.
Een kreet achter hen. Zij stoven de hoek om, naar de ventweg. Een jankerd was al eng. Maar één die op tafel mepte, was duidelijk gevaarlijk. Door het verlies van zijn lievelingsbloem had hun leraar zijn verstand verloren. De Zije was een maniak geworden.

En waar kun je je beter voor een gevaarlijke gek verstoppen dan op een geheim eiland. Tamira was wat blij dat Jaap haar meenam.

„En het is allemaal onzin, wat die gek zei over zeldzaam en zo,” foeterde Jaap. „Die maffe namaaktulpen zijn heel gewoon. Kijk maar, ik heb er eentje hier.” Hij duwde Tamira zachtjes naar de paarse bloem voor de bosjes.

„Ja, dezelfde lichte vlekjes,” zei Tamira.

„Als de huid van een jachthond,” vond Jaap.

„Of een adder,” bedacht Tamira. „Mijn zusje heeft een tasje van namaak-slangenleer... Zij is ouder dan ik. Hopeloos hoor.”

„Een oudere broer is nog erger,” beweerde Jaap.

Daar moest ernstig over gepraat worden. Ze gingen in de kuil liggen waar net lekker de zon in stond, en luisterden naar elkaars lange lijst van klachten.

Beide waren ondraaglijk, besloten ze, terwijl ze eerst biscuits knabbelden en vervolgens de oudbakken petit-fourtjes naar binnen werkten. Tamira had stripblaadjes in haar tas. Meidenstrips. Die lazen ze samen, hand in hand.

„Slappe verhaaltjes hè,” zei Tamira. „Ik wil een spannend blad, maar mijn zus is er tegen. En mijn moeder vindt één abonnement genoeg.”

„Je hebt gelijk, een oudere zus is nog erger dan een oudere broer,” gaf Jaap toe. Hij had het nog niet over zijn lippen of ze hoorden eerst het geronk van motors die dichterbij kwamen en toen stemmen. „We hebben het...”

Gevondeeeeen!... Ik zei toch dat het er was...”

Karel was tenslotte toch nieuwsgierig geworden. De hele groep was met bromfietsen en al de bosjes

binnengedrongen en had zich een weg gebaand naar het eiland. Ze duwden hun ronkende machines door het lage water.

„Ga weg! Hendriks eiland is van mij...”

Maar ze liepen gewoon om hem heen. Ze joelden. Ze reden door zijn aardappelveldje, woelden de knollen bovengronds en vertraptten ze.

„Kijk nou eens, d'r is een meid bij hem,” jende een jongen in een leren jasje. „Dat kleine broertje van jou is er vlug bij, Karel.”

Karel probeerde vol gas de grashelling op te rijden.

„Niet doen! Daar staat een zeldzame bloem!” Jaap sprong voor de brommer en probeerde hem terug te duwen.

„Hersenloze patat-mét-wilde... stupide frikadelvretende brommergek...”, tierde hij.

Tamira stak haar handen diep naast het plantje in de prut

en haalde de bloem met een geweldige klont grond er aan omhoog. Snel, maar voorzichtig, wikkelde ze de plant in het stripblad. Ze vluchtten. Over de losse planken en door de modder. Waar de brommers hen niet konden volgen.

De Zije was nog in het biologielokaal.

Hij zei niks meer over het keet-schoppen. Hij liet ze uitrazen en uithuilen, terwijl hij de plant voorzichtig in een pot stopte.

„Ik heb het oude naambordje nog,” zei hij. „Dat komt gauw weer van pas. Kievitsbloem,” las hij. „Fritillaria Meleagris...”

„Dat Latijns onthou ik toch niet,” giechelde Jaap door zijn tranen heen.

Ze gingen met zijn drieën de klas uit. Bij het schoolhek gaf de Zije hun allebei een hand. Het had iets plechtigs.

Tot hier

Jan-Bert was 11. Wanneer je hem hoorde praten, schatte je hem ouder. Als je hem bezig zag dacht je, die is pas acht.

Zo onhandig was hij.

Neem nou de dag voor de vakantie. Toen wilde hij na het eten nog weg op zijn vouwfiets. Dat is toch simpel zou je zeggen. Klik, in elkaar. Vleugelmoer aandraaien. En weg wezen.

Maar nee hoor. Eerst haalde hij Jolanda erbij. Jolanda die net op haar kamer platen zat te draaien met een vriendje. Of zijn zuster de sleutel van de box wilde zoeken? Want hij kon hem niet vinden. En daarna moesten Frits en Peter, de tweeling, mee naar beneden om te helpen. Hij was bang dat hij de vleugelmoer niet stijf genoeg kon aandraaien.

Bovendien had Peter hem beloofd een nieuw lampje in zijn achterlicht te doen.

„Man, waar maak je je druk om? Het blijft nog zo lang licht.”

„En als ik dan ook een ongeluk krijg,” zei Jan-Bert. Daarop viel niks te zeggen. Sinds hun vader vier jaar geleden bij een auto-ongeluk zo ernstig was verwond, waren ze thuis allemaal bang in het verkeer. Moeder en de ouderen praatten eigenlijk nooit over die angst. Zoals ze ook het woord ongeluk vermeden, zelfs als ze eens in de maand in de kliniek op bezoek gingen. Alleen Jan-Bert gebruikte het af en toe. Als hij zijn zin wilde doordrijven.

Goed, Peter had het licht gemaakt. En Frits had de vleugelmoer knoert-stijf aangeschroefd.

Maar Jan-Bert was nog niet weggegaan. Dubbend somde hij de namen van zijn vrienden op. De een was al weg met vakantie, de ander daar had hij toch niet zo'n zin in... Ten slotte kwam het erop neer dat hij met Peter en Frits mee naar hun vrienden fietste. Om daar te spelen met een meisje even oud als hij. Een kind dat hij eigenlijk niet kon uitstaan. Terwijl hij ook niks leuk vond van alles wat zij voorstelde om te doen.

Maar het lag niet echt aan hem, die onhandigheid. Het kwam omdat zijn broers en zusters hem van alles uit handen namen. Wanneer hij met zijn postzegels bezig was, doken zijn broers onmiddellijk op. Ze weekten de zegels voor hem los, legden ze op handdoeken en zorgden later dat ze mooi plat werden. Wanneer hij aan het vechten was op straat, kwamen ze tussenbeide ook als hij het best alleen had afgekund. Ja, zijn zuster deed er even hard aan mee (ondanks haar vriendjes). Toen Jan-Bert voor het sinterklaasfeest op school een meisje had geloot om iets voor te kopen, toen kocht Jolanda het cadeautje. Terwijl Jan-Bert duidelijk had gezegd, dat hij zelf al iets had bedacht. Ze weigerde gewoonweg naar hem te luisteren. Na het ongeluk was die situatie langzamerhand gegroeid. Vanaf de tijd dat ze wisten dat hun vader niet meer beter zou worden. De wonden op zijn hoofd waren toen al dicht en lichamelijk ging hij goed vooruit, maar hij zou hen nooit meer herkennen. Op een avond had moeder onder het eten gezegd: „We moeten goed opletten dat Jan-Bert ook niets overkomt. Hij is nog zo wild.”

Nou, ze waren op hun jongste broer gaan letten. En de jaren door was het erger geworden in plaats van minder. Soms benauwde het Jan-Bert. Dat wel. Maar niet meer dan een enkel keertje. Want ach, makkelijk is het ook wel als alles voor je gedacht en gedaan wordt.

Moeder maakte er opmerkingen over. Al gebeurde dat niet vaak. Ze had haar werk: haar halve baan op de bibliotheek, het werk thuis. En haar vrienden.

Maar nu de vakantie. Ze huurden een bungalow. Een klein huisje aan de rand van het bos. Overdag gingen ze samen weg. Fietsen. Soms met de auto. Maar 's morgens sliepen moeder en de ouderen erg lang uit. Dan trok Jan-Bert alleen het bos in.

Hij rende het zandpad af. De jonge dennenaanplant langs. Raapte denneappels op. Groene. Hij passeerde dichte bosjes en hij voelde zich vrij. Hij voelde zich lekker.

„Yep, ik ben een amazone!” Wild kraakten de struiken en iets sprong naast hem op het pad.

Jan-Bert struikelde opzij. Zijn hart bonsde tegen zijn ribben. En hij trilde, zodat hij akelig slap op zijn benen

stond. Zo keek hij om.

Een meisje. Even oud als hij. Een lange stok deinde in haar omhoog geheven hand. Ze droeg een spijkerbroek vol vlekken, waar een paars T-shirt half instak, half overheen hing. Ze schudde haar lange vlasblonde haar. Het was steil. Erg steil. Terwijl ze grijsde liet het meisje haar grote witte tanden zien. Jan-Berts hart klopte opnieuw hard. Maar anders. Een aardig meisje, dacht hij.

En zij zei: „ik gooi mijn speer dwars door je lijf. Ik ben een amazone, weet je.”

„O,” zei Jan-Bert twijfelend. En toen vroeg hij nieuwsgierig: „wat is een amazone?”

Ze liet haar speer zakken. „Een amazone,” legde ze uit, „is een vrouw uit een stam waar de vrouwen de baas zijn. Waar de vrouwen vechten en plunderen en elke man de kop afhakken die maar een kik geeft.”

„O!” Ze liepen nu naast elkaar tussen de wat grotere dennen.

„Ik zou ook wel tarzan willen spelen,” zei het meisje.

En ze klom razendsnel in een boom. Verwonderlijk snel kon ze dat. Zomaar ineens hing ze met een arm aan een tak.

„Heb jij alle ouwe tarzanfilms op de televisie gezien?” riep ze omlaag. „Gek hoor, hij slingert zich van de ene boom in de andere, zo aan zijn arm en daar tussendoor gilt hij oehoehoehoe, oehoehoehoe!” Ze klapperde met haar overgebleven hand voor haar mond, liet plotseling los en kwam keurig naast de speer die ze had neergelegd, in het zand.

„Bah,” zei ze terwijl ze haar handen liet zien. „’t Plakt.”

„Dat is hars,” zei Jan-Bert, „Je kunt het eraf krijgen met benzine, geloof ik, of met aceton. Maar dat moet je wel buiten doen, anders kun je in brand vliegen.”

„Jan-Bert! Jan-Bert!” werd er in de verte geroepen.

Zijn zuster Jolanda.

„Jaaaa,” riep hij terug. Maar hij ging nog niet. „Ik ben hier elke morgen,” zei hij haastig tegen het meisje. „Hoe heet je?”

„Marianne.”

„Jan-Bert komen!” schreeuwde Jolanda ongeduldig. „Jan-Bert!”

„Ik heet Jan-Bert,” zei Jan-Bert nog eens.

„Hm, ik wou dat je Alexander heette,” zei Marianne. „Ik vind Alexander veel mooier.”

Jan-Bert nam niet de tijd erover na te denken. Zijn broers riepen nu ook. Hij holde terug.

De twee volgende ochtenden waren ze samen in het bos. Maar nooit langer dan een uur, want dan werd Jan-Bert weer geroepen.

De derde dag, een zaterdag, moesten de tweeling en Jolanda 's middags mee naar de stad om nieuwe sandalen te kopen.

Jan-Bert hoefde niet. Die had ze al.

„Ik blijf wel hier,” zei hij, „lekker in het bos.”

„Dat is goed,” antwoordde zijn moeder verstrooid.

„Ik heb de hele dag vrij,” vertelde hij even later aan Marianne. Ze gingen een hut bouwen op een plek die ze al eerder hadden uitgezocht. Bij een klein stuk gras tussen drie kleine bomen en een grote.

Marianne wilde geen hut op de grond, maar een boomnest. Een tarzannest. Dat kon mooi op twee zware zijtakken die naast elkaar uit de grote stam staken. Ze zochten hout, vonden stevige stokken, oude plankjes en zelfs een groot vel geel plastic. Alles werd aan de voet van de boom neergelegd.

Mariannes steile haar zat vol schors. Over haar gezicht liepen groene vegen. Jan-Bert vond haar aardig.

Juist toen zij omhoog klom en Jan-Bert haar, half meeklimmend, van alles probeerde aan te reiken, hoorden ze toch weer roepen.

Even later stonden ze alle drie voor hen. Jolanda, Peter, Frits. Wat ze aan het doen waren? O, een hut bouwen.

Maar dat kon je toch veel beter op de grond doen.

„Poeh,” riep Marianne van boven. Daar luisterden ze niet naar. „Ik wil een boomnest,” probeerde ze nog.

Toen hadden de ouderen Jan-Bert al opzij geschoven. „Kijk, zo moet je dat doen.” En ze begonnen de stokken in de grond te steken en het plastic te spannen.

„Niet op het gras,” drong Marianne aan. „daar moet het wild grazen, dan kunnen wij het van bovenaf met speren bestoken.

Zonder te antwoorden werkten Peter en Frits verder aan het plastic. Jolanda vond dat een buitenbank nodig was. Ze stak de plankjes als ruggleuning tussen de groene sprieten.

Marianne ging mokkend opzij zitten. Jan-Bert durfde haar niet aan te zien. Hij liep aarzelend heen en weer en deed expres niet mee. Maar ze waren toch nooit praktische hulp van hem gewend. Dus dat viel niet op.

Jolanda tuurde op haar horloge. „We moeten gaan. Kom.”

„Ik niet,” stribbelde Jan-Bert tegen. „Jullie hebben schoenen nodig. Ik niet.”

„Ja, maar jij gaat ook mee,” riepen ze in koor.
En hij ging. Zonder nog naar Marianne om te kijken.
Maar hij hoorde haar huilen.

Ze zaten allang met hun auto op de grote weg, toen zijn moeder ineens naar hem keek. „Ik dacht dat jij in het bos bleef.”

„Hij kan er toch niet de hele dag alleen blijven,” riep Jolanda van de achterbank.

„Ik geloof...” begon moeder, maar verder kwam ze niet.
Een witte Opel-stationcar schoof zo gevaarlijk voor hen van de invoegstrook de rijbaan op, dat ze vergat wat ze wilde zeggen.

De volgende ochtend was Marianne niet op het zandpad. En ook niet tussen de dennen. Tenslotte vond Jan-Bert haar op de hutteplek. Ze had het plastic losgescheurd, de stokken uit de grond getrokken en schopte net de plankjes om. Van hem wilde ze niets meer weten. Ze gooide haar speer naar hem toe. Die hem net miste. Waarna Jan-Bert haar met een knuppel achterna ging en zij hem uitschold voor „ei” en „sukkel”. Ze wilde hem nog meer toeroepen, maar ze stond zo te stampvoeten van woede dat ze verder geen woord kon uitbrengen.

„Stik d'r niet in,” kefte Jan-Bert. Hij gooide zijn knuppel keihard op de grond, zodat het ding omhoog stuiterde en natuurlijk zijn schenen schramde, en hij holde weg. Even later probeerde hij haar toch weer te vinden. Hij doorkruiste het bos. Hij riep haar en hij ging kijken bij de bungalow waar zij met haar ouders logeerde. Maar daar was niemand. Moe kwam hij weer bij hun eigen huisje terug. De anderen waren buiten. Jolanda had toch weer een vriendje opgeduikeld. Frits en Peter speelden landverovertje met hun zakmessen. Jan-Berts eerste aandrang was erheen te hollen. Hij bedacht zich, kroop achteruit de bosjes in en ging op zijn arm leunend naar hen liggen kijken.

Het bezoek 's avonds na het eten, kwam als een verrassing. De vader en moeder van Marianne, en Marianne zelf. Hij ging met haar naar buiten. Ze liepen niet het bos in, maar drentelden ver uit elkaar voor het huis heen en weer. „Mijn vader en moeder vinden ook dat je hartstikke gek bent,” siste Marianne. „Je doet alles wat je broers en je zuster willen. Je durft niet eens wat terug te zeggen.” „Kind, je bent zelf knotsgek.” Jan-Bert draaide zich om. Toen ze wegging, zeiden ze elkaar niet gedag.

's Morgens liep Jan-Bert naar de hutteplek. Er was niemand. Een voor een bracht hij de stokken omhoog naar de naast elkaar uitstekende zijtakken. Het ging lastig alleen. Een paar zware takken met dikke knoesten glipten hem telkens uit handen. Tenslotte vond hij een oud stuk touw. Net lang genoeg om ze op te hijsen. Toen hij werd geroepen, rende hij dieper het bos in en

verstopte zich tot het schreeuwen weer ophield.
Terug bij de hut in aanbouw vond hij daar Marianne.
Samen lukte het werk een stuk sneller en beter.
's Middags kochten ze in het dorp een klein potje rode
fietsenlak. Marianne timmerde van de plankjes en een
overgebleven stok een bord. Daarop schilderde hij met
grote letters

Tot hier
verboden toegang vooral voor
Peter en Frits

„En Jolanda,” zei Marianne.

Ja, knikte Jan-Bert. Knorrend van genoegen schilderde hij
de naam van zijn zuster er in nog grotere letters naast.

's Avonds bedacht hij een laatste toevoeging. „Voor de
extra duidelijkheid”, zoals hij zei.

Toen zag het bord er zo uit.

Tot hier
verboden toegang vooral voor
Peter en Frits en JOLANDA
maar niet voor Marianne

Katten 1

Geen kat zo goed
of die houdt van vogelbloed,
de bek gesperd en hap!
Tussen de tanden veren.

Lief nog op de vensterbank,
kopjes gevend in de keuken,
loert hij slank en rank
in 't grind gedrukt wat later
naar de beesten op het dak.

Heeft ineens aan liefde lak.
Grijpt grommend mussen, spreeuwen,
van duiven pats de dikste prater,
en soms een kleine muis
of die enkele te domme rat.

Geen kat zo mooi
of die houdt van beestenbloed,
de bek gesperd en... hap!
Tussen de tanden... Prooi...

De beer is los

Achteraf was iedereen het oneens over het begin.

Volgens de berentemmer lag de oorsprong van het gebeurde duizenden jaren terug. Op een maanloze nacht had een magiër bezweringen gepreveld over het soppig stuk grond dat later het Roerdomperbos werd. Het verwilderde landgoed net buiten Roerdomperveen.

Karins moeder ging maar tweehonderd jaar terug. Toen was er bij de bouw van het prieel op het buiten geknoeid. „Daardoor is het ding nou zo wrakkig.” Zij wist alles van smerige bouwpraktijken. Thuis had ze plakboeken vol knipsels over flatgebouwen die half instortten; over balkons waar het beton zo van af sprong; over eengezinswoningen waarvan de riolen voortdurend verstopt raakten. „Die aannemers van toen waren net zulke schobbejakken als die bouwmaatschappijen van tegenwoordig.”

Vader daarentegen hield niet van diepzinnige historische verklaringen. „Het kwam omdat Karin koffie morste,” stelde hij. „Alsjeblieft, hou het simpel.”

Daar was de veearts het volledig mee eens. Al startte de zaak voor hem ook iets vroeger, namelijk toen hij door het circus werd opgebeld.

Misschien is Karins verklaring de beste en begon het allemaal op de voorlaatste avond van hun vakantie, in hun vakantiebungalow.

„Karin,” vroeg haar vader, „heb jij nog speciale wensen voor morgen?”

Maar zij zat te lezen. Ernstig staarde ze door de bril zonder glazen die ze had opgezet.

„Kind, doe dat lor af,” zei haar moeder, „je verpietert je ogen d'r mee.”

Nou was dat natuurlijk onzin. Het was alleen een montuur. Een ouwe bril van haar opa zonder glazen. En alleen wanneer je door brillenglazen keek terwijl je zelf geen bril nodig had, gingen je ogen achteruit. Kon je toch begrijpen, vond Karin.

Bovendien, en dat begreep haar moeder ook helemaal niet, als je geschiedenisboeken las, hoorde daar een bril bij. Een

aandachtsbril. En Karin las geschiedenisboeken. Stapels geschiedenisboeken. Taai of niet taai, Karin verslond ze. Over de middeleeuwen, over de Bataven, over Karel de Grote, over Karel de Stoute, Karel de Vijfde (gek toch dat je zoveel Karels in de historie tegenkomt). Maar ook over de Inca's, de Mexicanen, de Thailanders, de Polynesiërs, de Noormannen en de Kelten. Ja, de Kelten, daar had ze nou een boek over.

„De Kelten brachten offers,” vertelde Karin.

„O ja,” mompelde haar vader ongemakkelijk.

„Ja,” ging Karin verder. „De Keltische priesters offerden bijvoorbeeld een schaap. Dat ging zo: eerst legden ze het beest op een offerblok, dat was een grote steen, en dan staken ze het dood. Ze namen een groot mes, dat was dan van brons, dat zwaaiden ze boven hun hoofd en dan staken ze...”

„Ik word d'r misselijk van,” riep haar moeder. „Mijn keel trekt ervan samen.”

„Dat deden ze ook,” zei Karin dromerig. „Ze sneden de offerdieren de keel open.”

„Hou nou maar op,” vond haar vader. En moeder voegde eraan toe: „Ik begrijp niet dat je zin hebt in zulke boeken. Er zijn zoveel belangrijker dingen om te lezen over de wereld van nu.”

„Jawel,” zuchtte Karin. „Maar dat zie ik ook op de tv., dat is allemaal zo onsterfelijk saai.”

Goed, dat hoorden ze dan ook eens, zeiden haar vader en moeder. Dingen van nu waren saai. Dat was nou jammer. Eerst hadden ze gedacht op de laatste vakantiedag nog iets aardigs te doen. Maar nu de zaken er zo voor stonden, nu alles wat tegenwoordig gebeurde alleen maar saai was, onsterfelijk nog wel, nu zagen ze er maar liever van af. Karins zware brilmontuur hobbelde weer omlaag en bleef op het topje van haar neus hangen.

Wat zouden ze de volgende dag doen?

's Avonds naar het circus. Dat stond vast. Naar het circus dat pas in Roerdomperveen was aangekomen en daar speciale voorstellingen voor de vakantiegangers gaf. Maar wat overdag?

„Picknicken,” zei moeder.

„Ha picknicken,” zei Karin.

„Hmmm picknicken,” twijfelde vader (hij was bang voor wespen).

Het werd dus picknicken. Alleen waar?

Bij het ven? Vader was tegen. Daar zat een wespennest.

Op de hei? Karin was tegen. Daar waren ze al zo vaak geweest.

Bij het prieel dan? Het oude prieel aan de rand van het Roerdomperbos? Moeder was tegen. Het prieel, niet meer dan zes stenen pilaren in een kring, stond op instorten, beweerde ze.

Karin en vader gingen er allebei niet serieus op in. „Het ding staat al jaren op instorten,” zei vader. „Die ene middag zal het ook nog wel houden.”

En Karin zei: „Er ligt een groot bruin zeil overheen. Daar kunnen we onder schuilen als het regent.”

Dat werd het dus.

Karin schoof haar brilmontuur weer omhoog en ging verder met lezen.

Diezelfde avond, nog steeds in Roerdomperveen, had temmer Iwan Yankoff tijdens de voorstelling moeilijkheden met zijn beer. Het dier gromde. Dat deed het anders ook wel, maar niet zo hard. Het dier sloeg met zijn klauw. Dat hoorde anders ook bij de show, maar nu was het menens. Vervolgens sprong hij van het krukje waar hij net op was gedirigeerd. Kijk, dat hoorde er helemaal niet bij. En wat daarna kwam ook niet. Grommend met opgetrokken lippen rende hij op zijn baas af. Zijn ogen schitterden fel, het sein stond op moordlust.

Aan voedselgebrek kon het niet liggen. De beer had 's avonds goed te eten gekregen. Wat dan?

Gelukkig verstond de temmer zijn vak. Hij ranselde krachtig met zijn zweep in het zand. Hij maakte zich groot. Snauwde. Stampte op de grond. Wees bevelend achteruit. Boog zich vervolgens voorover en begon zachtjes te praten. Ja, als er iets mis ging, dan maakte Yankoff d'r ook wat van. En het hielp, de beer kroop in zijn bereschulp. Gromde alleen nog zachtjes en ging tenslotte zielig piepend met zijn rug tegen de tralies zitten. Maar het krukje wilde hij niet meer op.

Daarom bracht de temmer hem weg. En toen ze uit de piste

met de hoge kooi, naar de nachtverblijven liepen, zag Yankoff dat zijn beer hinkte.

Pijn in een achterpoot had het beest zo razend gemaakt.

De volgende ochtend ging het niks beter. Eerder slechter.

De veearts uit het dorp werd erbij gehaald. Een oudere man die schichtig door zijn bril naar de circusdieren keek.

Hij was bang verklaarde hij openlijk. Niet voor koeien en paarden, of schapen, honden, poezen. Uiteraard niet.

Die was hij gewend in zijn praktijk. Maar als er iets met de leeuwen of tijgers aan de hand was, dan moesten ze maar een ander zoeken.

Nee, zei de directeur die met hem meeliep verstrooid, het ging niet om leeuwen of tijgers. Die waren kerngezond.

Eigenlijk waren hun dieren altijd kerngezond. Als er een enkel keertje iets was, betrof het altijd een kleinigheid.

Hij bracht de veearts bij de temmer en holde toen gauw terug omdat hij dacht dat hij zijn lievelingspaard hoorde hinniken.

„Jan de Vries,” stelde de temmer zich voor. Hij gaf de dokter een hand.

„Ah, meneer de Vries.” De veearts leek al opgelucht door de vertrouwde Nederlandse klank van de naam.

„Mijn temmersnaam is Iwan Yankoff. Het gaat om mijn beer ziet u.”

Als de dompteur de arts een klets met de berezweep had verkocht, was hij waarschijnlijk niet zo ver ineengekrompen als nu.

„Ddddde bbbeer..., nee!” schreeuwde hij daarna resoluut, „dat durf ik niet.”

Toen barstte Iwan (of Jan, hoe je hem ook noemen wilt) bijna in snikken uit. „Dokter,” zei hij en zijn stem trilde echt, „U kunt een dier in doodsnood toch geen hulp weigeren?”

Daar trof hij een tere snaar. En toen hij bovendien ter geruststelling toonde dat de beer stevig gemuilkorfd was, gaf de veearts toe. Met afgewend gezicht, zweetdruppels op zijn voorhoofd, volgde hij de temmer de berekooi in.

Maar binnen was het te donker.

„Ik breng hem wel even buiten,” zei de temmer behulpzaam.

„Nee, nee,” hield de bibberende veearts hem tegen. „Als hij me goed ziet en hij haalt uit dan kon hij wel eens raak slaan... en hij kan zich losrukken en zich op me werpen.”

„Zeg dat niet, zeg dat niet,” bezwoer de temmer hem. „Door het ongeluk te noemen, roept u het ongeluk over ons af.”

Terwijl hij dat zei, zag de quasi Iwan er meteen al hoogst ongelukkig uit. Hij verwijderde zich even van de beer en legde zijn hand vertrouwelijk op de arm van de veearts. Er waren mensen die hem bijgelovig noemden, legde hij uit. Maar hij, Jan, had altijd ondervonden dat je het ongeluk nooit hardop moest noemen. Dan lokte je het naar je toe. En je moest het juist om de tuin leiden. Had de dokter enig idee waarom hij zijn temmersnaam had gekozen?

„Nou nee,” stotterde de ander schichtig.

„Niet alleen om het mooi,” verklaarde Iwan Yankoff plechtig. Natuurlijk Iwan Yankoff klonk beter voor een temmer dan Jan de Vries. Maar zijn hoofdmotief was toch dat hij het noodlot op een dwaalspoor bracht.

„Het noodlot loert op Iwan Yankoff,” fluisterde de temmer achter zijn hand. „Maar die bestaat niet, want ik, Jan de Vries, ben de temmer. Zo ontkom ik keer op keer aan de slag van het ongeluk.”

„Een vreemde redenering,” zei de arts beleefd. En hij bedoelde: hoe kom ik hier weg bij die bruine engerd. Die beer met zijn grote klauwen. En bij die temmer, de man is compleet gek met zijn bijgeloof.

De beer stond buiten.

In de zon.

Hij knipperde met zijn kleine ogen en gromde zacht.

De kaken schoven heen en weer tussen de riemen van de muilkorf.

„Ja, hij heeft zijn rechterachterpoot gekwetst,” constateerde de veearts.

„’t Is toch niet erg, dokter?”

„’t Is geen fractuur” (waarmee de veearts bedoelde dat er niks was gebroken). „Het zal iets aan de pezen zijn.”

Voorzichtig liet hij zich op zijn knieën zakken en tastte naar de achterpoot. Hij had meteen de goeie plek...

De beer brulde het tenminste uit, trapte naar achteren zodat de dokter om en om door het stof rolde en schoot er vandoor. De temmer die hem aan een touw vasthield werd opzij geslingerd.

„De beer!” „De beer is los!” „Houd de beer.” „De beer!” „De beer is los.”

Beng, daar ging een aanhangwagentje omver. Krak, daar knapte een waslijn doormidden, het natte goed slierde over

de grond. Dong, daar dreunde een hek omver. De beer was van het terrein.

Al zijn ze in een circus op zulke dingen voorbereid, toch duurde het enkele minuten voor de achtervolging met netten, stokken en kettingen werd ingezet. En toen was de beer al in het Roerdomperbos verdwenen.

Intussen kreeg de bevende en zuchtende dokter ettelijke koppen sterke koffie van de temmersvrouw. Ook bette ze een schaafwond op zijn kalende hoofd met vochtige doeken.

„Hier is het,” zei vader terwijl hij afremde en op het verwaarloosde prieel aan de bosrand wees.

Even later zaten ze er dan. Binnen de kring van zes stenen palen. Eén stond inderdaad akelig scheef. En in plaats van een dak lag bovenop een losjes bijeengetrokken bruin dekzeil.

In het midden stond een soort stenen blok. Handig als tafel, ondanks de barsten. Maar wel een beetje vies. Vader plaatste de mand en de thermosfles tenminste voorzichtig tussen de plakken korstmos. „Hé, ik dacht dat ik iets zag wegschieten,” mompelde hij.

Karin danste buiten om het paviljoen heen. „’t Is precies een tempel,” juichte ze. „Een ronde heidense tempel waar ’s nachts geheimzinnige feesten worden gegeven. Waar ze onder gruwelijk bloedstollend gezang dieren offeren.”

Ze sprong naar binnen en wees op de stenen verhoging.

„Kijk dit is het offerblok. Hier gebeurt het...” en ze wees op de plekken korstmos, „en dat is de offerkoek, zo heet dat, de samengeklonterde resten van geronnen bloed en van de ingewanden die worden uitgespreid om de toekomst te voorspellen...”

„Maar nou eten we brood,” kwam moeder ertussen, „brood met worst.” Ze haalde een brood uit de mand en een broodmes. Ze had het niet op voorgesneden boterhammetjes. Vers brood smaakte beter als je het ter plekke klaarmaakte.

„Eerst wat koffie,” vader zette drie plastic bekens neer.

„Niet zo dicht bij die spleet,” waarschuwde Karin, „dan vallen ze om.”

Vader schonk in.

„Geef de boter en de worst eens aan,” zei moeder.

Terwijl hij in de mand tastte, sneed zij het brood.
Karin pakte haar koffie. „Ah! Wat heet!” Ze zette het
bekertje neer. Te snel. Het viel, stuitte op en kapseisde
over de rand waar ze zelf voor gewaarschuwd had.
Gloeïende koffie gulpte dampend de spleet in.
Sissend kronkelde een slang uit de barst omhoog en flitste
op vaders handen af.

Gegil. Verwarring.

En meteen was het alweer voorbij.

Vader stond stijf met de thermosfles tegen zich
aangeklemd. Moeder trok traag het broodmes terug.

Er kleefde bloed aan.

De slang lag met afgesneden kop naast twee sneetjes
witbrood van de dorpsbakker.

„Het is een adder,” zuchtte Karin. „Kijk maar, hij heeft een
zigzag lijn op zijn rug.”

„Ze zijn beschermd,” mompelde moeder schuldbewust. „D'r
zijn misschien nog maar tien adders in heel Nederland,
ik las het laatst nog. En nou heb ik er een de kop afgeritst.

Als een stoot. Met één jaap tien procent van de totale
nationale adderstand naar de knoppen.”

„Onzin,” riep vader, terwijl hij de fles liet zakken. „Adders
zijn vergiftig. Als hij me had gebeten, had het me een arm
kunnen kosten.”

Ze stonden alle drie naar het stuiptrekkende beest. Bloed
was over het korstmos gelopen.

Toen klonk plotseling een stem achter hen. Karin viel bijna om. Vader liet de fles kletterend op de grond vallen. Moeder had op een haartje na het broodmes van zich afgeworpen, zo bang was ze door een bos- of veldwachter op heterdaad betrapte te worden bij het om zeep brengen van een beschermd beest.

Ze waren zo geschrokken en wat er gezegd werd was zo vreemd, dat de vraag tot drie keer toe herhaald moest worden, voor ze hem verstonden.

„Mevrouw, meneer, hebt u soms een beer gezien?”

Perplex wendden ze zich om. Een grote, hijgende man strekte vertwijfeld (maar daardoor ook eng) zijn armen naar hen uit. „Hij moet hier in de buurt zitten.”

Ze zwegen.

„Ik ben Iwan Yankoff,” hijgde de man door. „Iwan Yankoff de temmer. Mijn beer is ontsnapt.”

„Hè wat jammer.” Karin stampvoette. „Juist nou wij vanavond naar het circus gaan.”

„Maar u hebt een slang gedood,” hakte de man. Haastig stapte hij tussen hen door het prieel binnen en boog zich over het kadaver.

„Hij viel ons aan hoor,” verdedigde Karin onmiddellijk haar moeder, „echt waar.”

Maar de temmer luisterde niet. „Een dode slang,” zei hij halflied. „Betekent dat nou geluk of ongeluk. Trekt het het kwade aan of stoot het het kwade juist af.”

„Bijgelovige praatjes,” sputterde vader.

Dat gaf de temmer toe. Iedereen zei altijd dat hij bijgelovig was. Maar als je had meegemaakt, wat hij had meegemaakt... Verder kwam hij niet. Grommend verscheen de beer aan de bosrand.

Karin moest ineens snikken. Vader en moeder zeiden niets. Ze slikten. Beiden werden erg wit.

De beer hinkte het gras op.

„Hij zit tussen ons en de auto,” siste vader.

De temmer bezwoer hen rustig te blijven. De beer kon niet bijten, wees hij. Die had een muilkorf om.

„Maar hij komt hierheen,” zag moeder.

De temmer schoof zich voor hen en duwde hen naar achteren. Langzaam schuifelden ze rugwaarts het gras op.

De beer draaide zijn kop. Snoof. Gromde.

„Hij ruikt het eten,” fluisterde Iwan Yankoff. „Het brood en de koffie en de worst.”

„En de slang,” dacht Karin. En daarna, gek dat je door blijft denken, ook als je bang bent.

Op het moment dat zij op hun beurt bij de bosrand waren, had de beer het prieel bereikt. Hij maaide met zijn poten over de steen en boog zich brommend over de worst. Het grommen werd heftiger. Hij zwaaide zijn kop, rende rond de steen.

„Hij is kwaad,” fluisterde de temmer. „Door die muilkorf kan hij niet eten.”

De beer schuurde wild met zijn kop langs een pilaar.

Drukte zich er met zijn volle gewicht tegen aan en maakte steeds wilder geluiden. Het hielp niet. Hij hobbelde naar de volgende pilaar. Omarmde hem weer met zijn voorklauwen en schuurde de riemen rond zijn snuit ruw over de steen.

De zuil bewoog en zakte uit het lood. Het leer bezweek niet. Weer raasde het roofdier verder. Ramde de schuine pilaar, toch al de wrakkigste van de zes.

Traag eerst, maar dan sneller, tuimelde de steen opzij.

In de val werd het zeildoeken nooddak meegesleurd en over de beer heengetrokken.

Het kwaadaardig gegrom klonk ineens gedempt. Her en der ontstonden onder het doek plotseling opkomende en weer verdwijnende bobbels. In zijn panische pogingen om zich te bevrijden, raakte de beer steeds meer in zijn bedekking verward.

„Nu roepen,” schreeuwde Iwan Yankoff en zelf gaf hij het voorbeeld. „Heeee, hoeoeoeoeiii, heee, hierheeeeee, de beer is hieieieier... Hierheen!”

En ja, uit de verte klonk een verward onverstaanbaar geroep als antwoord.

Een kwartier later was het allemaal voorbij. De beer was geboeid in een klein vrachtautootje naar het circusterrein gebracht, terwijl zijn temmer naast hem kalmerende woorden prevelde. Ook de mannen liepen terug. De laatste die vertrok was de directeur. Voor hij zijn mannen achterna holde, drukte hij Karins vader nog gauw een briefje in de hand. „Goed voor drie vrijkaartjes,” zoals hij zei.

„Vanavond bent u onze gast.”

En dat waren ze.

Ze zaten op de beste plaatsen. Paarden draafden voorbij. Acrobaten tolden door de lucht. Olifanten legden ingewikkelde knopen met hun slurven. In de pauze dronken ze koffie. En na afloop deelde Iwan blikjes pils en cola uit en ging ze daarna voor naar de kooi van de beer.

Er kwam nog iemand bij. Een oudere man met een bril en een paar pleisters op zijn kalende voorhoofd. De dierenarts die 's middags na de vangst de beer toch nog had verbonden en die nu kwam kijken hoe zijn patiënt het maakte.

„De beer moet rust houden,” schreef hij voor. „Absolute rust. Een paar weken lang.”

Het was een strop voor de temmer en voor het circus. Maar er viel niets aan te doen.

„Het is nog goed afgelopen,” vond vader.

Volgens de temmer kwam het door de gedode slang. Die had geluk gebracht.

Vader sprak het tegen, maar Karin viel Iwan Yankoff bij.
„De slang was als het ware geofferd,” zei ze enthousiast.
„Geofferd op het oude offerblok. Daardoor waren de kwade machten afgeschrikt.”

„Ja,” riep de temmer, „zo is het gegaan.”

Dat werd vader te bar. „Ben ik nou helemaal tussen de heidenen beland? Dat mijn dochter zulke dingen leest in een geschiedenisboek is tot daar aan toe. Maar dat een volwassen man met zulke nonsens komt aandragen...”

„Ach, hij is een beetje bijgelovig,” zei de veearts schouderophalend. Hij was in de loop van de middag aan de ideeën van de temmer gewend geraakt.

„Bijgelovig is hij zeker,” snoof vader, „want het is allemaal toeval. Puur toeval.”

„U hoeft mij niet te geloven,” zei de temmer vergevingsgezind.

Maar vader hield vol. „Het was toeval, zeg ik jullie. Puur toeval. Puur toeval.”

„Hans, waar maak je je druk om,” probeerde moeder hem te sussen. En ook Karin vond dat het niet hinderde.

„Het was toeval,” ging vader door. „Puur toeval, puur toeval, puur toeval. Wij geloven toch niet in zulke dingen. Wij zijn toch redelijk denkende mensen.”

De beer die de hele tijd had liggen slapen, gromde even en deed een oog snel open en dicht. Maar of hij het met vader eens was of niet, viel daaruit niet op te maken.

Katten'2

Katten zijn als mensen.

Ja, ja...

Katten krijgen als mensen
van aaien nooit genoeg.

Ben jij aardig?

Ben ik aardig terug.

Aai jij mij van voren?

Aai ik jou over je koppie
omlaag over je rug.

Mensen zijn als katten,
beesten. Ja, ja...

Mensen krijgen als katten
van strelen nooit genoeg.

Van het Waterlooplein

Woensdag

„Eindeloos nummer, hè! Gaaf!”

Met de koptelefoon tegen zijn oren gedrukt, stampte Maarten het ritme van de plaat mee. Of hij de muziek die er bij zijn oren werd ingedrumd, er bij zijn voeten weer uit wilde schoppen.

Ben gaf geen antwoord. Zijn ogen tot spleetjes geknepen, loerde Maartens vriend de man van de winkel na.

De eigenaar die juist met een tevreden gezicht een dame naar de klassieke afdeling begeleidde. Hij trok een plaat uit een bak. Een dik hoofd stond op de hoes, zag Ben. Met een grote, wijd opengesperde mond. Een opera-plaat.

Snel keek Ben achter zich. Het meisje dat ook hielp was juist aan het telefoneren. Terwijl ze steeds hard lachte, leek het of ze verliefd keek naar het rekeningenboekje voor haar. Soms kuste ze de telefoon.

Ongeduldig gluurde Ben naar Maarten. Knikte naar hem en schoof voorzichtig, om het hem voor te doen, met zijn openhangende jas tegen de tafel. Tilde de platen die hij had uitgezocht op en stak ze bliksemsnel tussen zijn jas en de opengesneden voering.

Maarten zag de stof scheeftrekken toen ze omlaag gleden. Zijn vriend stootte hem aan. „Je gaat die hele elpee toch niet meer draaien?”

Ineens stond de eigenaar naast hen. Hij droeg van die gluisperige sluijschoenen met dikke zolen. Daardoor hadden ze hem niet horen aankomen.

„Hebt u iets naar uw smaak kunnen vinden, heren?”

Ben zag plotseling heel bleek. Hij kon niks zeggen.

Maarten haalde een van de hoorns van zijn oor. Met een vragend gezicht keek hij de man aan. Alleen om te jennen, want hij had hem best verstaan.

„Of u al wat gevonden hebt?”

Maarten schudde zijn hoofd. Zijn haren slingerden bijna in zijn ogen. „Ik wil deze nog beluisteren,” schreeuwde hij terug.

De man liep weer weg. Zeker om mee te genieten bij de vrouw die nou haar opera wilde horen. Maar dat zou niet kunnen. Ze hadden daar geen meeluisterhoorns. Op de klassieke afdeling hadden ze aparte luisterhokjes. Met een eigen deur.

Nu pas zag Maarten dat de hand waarmee hij de hoorn omhoog hield, verschrikkelijk trilde. Hij probeerde opnieuw te luisteren, maar had eigenlijk geen zin meer.

„Schiet nou op,” drong Ben aan. „Ik dacht dat ik door de grond ging toen hij naast ons kwam staan. De platen schommelden tegen me aan.”

Maarten scharrelde onhandig met zijn jas. Ook hij had zijn voering opengesneden. Tot onderaan toe zelfs. Maar toch twijfelde hij of hij zijn jas en voering net zo onopvallend van elkaar kon trekken. En dan nog vlug die plaat ertussen steken... Nee, Ben was er veel handiger in. Hij zuchtte. Aarzelend pakte hij de plaat van de draaitafel... moest hij nou met zijn rechter-of zijn linkerhand zijn jas opendoen...?

„Schiet op. Stop hem nou eerst in zijn hoes, mafkees,” siste Ben.

Dat was Maarten bijna vergeten.

De hoes wilde niet open. Dat had je nou altijd.

Doordrukken... De plaat schoot erin en meteen glipte de hoes hem uit zijn handen. Hij graaide ernaar maar kon hem natuurlijk niet houden. Raspend schoot hij langs de punt van de tafel voor Maarten hem met zijn knie kon klemzetten.

Ben kreunde.

En op de hoes zat een lange gebogen kras. Net een S-bocht.
De twee jongens gluurden voorzichtig achterom naar het
meisje. Nou die had duidelijk geen zin om te helpen. Ze was
op de toonbank gewipt en zat nu met haar rug naar hem
toe, van haar ene bil op haar andere te wiebelen.
Ondertussen drukte ze de telefoon met twee handen stijf
tegen zich aan.

De man stond opnieuw over de operabak gebogen.

De plaat schoof Maartens voering binnen, zoefde omlaag en
veerde onderaan even omhoog.

„En nou kalm naar de deur.” Ben ging hem voor.

Maar Maarten zag het eerst dat de man opkeek en
razendsnel op hen afschoot. „Een moment graag, jongelui!”

Ze waren al buiten.

„Blijf staan, snotjongens!”

Ze renden weg.

„Ik krijg je wel!”

Ze sloegen de hoek om.

„Hou ze, die vuile dieven!”

Ze sprongen kriskras tussen de mensen door.

Een vrouw liet haar boodschappentas glippen. Aardappels rolden over de stoep. Hun achtervolger gleed uit en klampte zich vallend aan een voorbijganger vast. Een stukadoor die wit zag van de kalk. En erg wit afgaf. Nog meer mensen struikelden.

Maarten en Ben holden een volgende hoek om. Een stil zijstraatje in, dat twee drukke winkelstraten met elkaar verbond.

Ze minderden vaart. En bij de volgende straat voegden ze zich rustig in de stroom winkelend publiek.

Pas op een brug bleven ze staan.

„’t Is jouw stommiteit,” zei Ben verwijtend.

Maarten knikte. „Maar we hebben ze,” probeerde hij zich nog te verdedigen.

Dat gold alleen niet voor hemzelf. Hij had zijn voering al te ver opengesneden. De enige plaat die hij had kunnen meepikken was er tijdens hun vlucht tussenuit gegleden.

Die lag nu ergens zomaar op straat. Ze durfden niet terug te lopen om hem te zoeken.

„Tatjù... tatjù!”

De lokroep van de voddenman was na jaren roepen onverstaanbaar geworden. Hij zou zelf niet begrijpen wat hij riep, als hij naar zichzelf luisterde. Maar dat deed hij allang niet meer. Zijn mond bewoog automatisch. „Tatjù!... tatjù!”

Het bleef even stil in de doorsteek tussen twee winkelstraten als daar voor. Ze zijn te lui, dacht de voddenman nijdig. Te lui dat ze hun kop uit het raam steken en hun rotzooi aan me verkopen. Te lui. De mensen zijn te lui dat ze wat verdienen.

Hij duwde de bakfiets weer op en liep traag langs de vuilnisbakken die juist buiten stonden. In het begin was het weer niks. Het leek wel of een collega hem was voorgeweest. Maar middenin de straat staken een ouwe trui en twee regenjassen onder een klep uit. Die konden zo op de kar. En vlak bij de hoek, waar een auto geparkeerd was die er helemaal niet mocht staan, vond hij ook nog een

grammofoonplaat. Een grote, met van die moderne jankmuziek zeker, want er stonden tenminste allemaal enge gozers met lange jassen op de hoes. Dat hoorde er nou eenmaal bij. Het was trouwens jammer dat de hoes beschadigd was. Er zat een lange kromme kras op. Het leek wel een S-bocht. Maar de plaat was nieuw en nog helemaal gaaf.

Even dacht hij erover om hem zelf te houden. Maar toen besloot hij om hem toch maar te verpatsen. Dat knallende lawaai was zijn genre niet. Hij hield meer van draaiorgelmuziek en operette, en gevoelige liedjes met weemoed en zo...

Bij de platenkraam op het Waterlooplein probeerden ze hem eerst te scheppen. Maar hij hield zijn poot stijf en kreeg daarom tenslotte toch nog vijf gulden.

„Omdat jij het bent,” zei de kerel erbij. „Jij bent tenslotte ook maar een gesjochte jongen.”

„Ook, ook,” herhaalde het voddenmannetje zuur. „Ook, zegt ie. Moet je eens kijken wat een kar met handel.” Als je zo’n kar met platen had en een mooi gekleurd dekzeil erover, rood en wit, en drie grammofoons om je klanten voor te spelen. Als je dat allemaal had, dan stikte je in de poen, dan moest je niet doen of je ook niks bezat. Eigenlijk vond de voddenman iedereen rijk die niet zoals hij met een bakfiets langs de vuilnisbakken trok.

De ander keek intussen somber zijn bakken langs. „D’r is zoveel bij dat ik aan de straatstenen niet slijten kan.” Hij betaalde. „En als je nog eens wat hebt...”

De voddenman knikte en liep verder. Zijn bakfiets ging zwaar. Hij moest hem eens smeren.

Toen Maartens vader thuiskwam, was hij verbaasd dat zijn zoon er al was.

„Ik ben met Ben in de stad geweest,” zei Maarten vaag. Maar daar wilde hij liever niet over praten. „Hoe was het op kantoor?” vroeg hij daarom gauw.

„Op kantoor?” Zijn vader trok spottend zijn wenkbrauwen op. „Ja, hoe zou het op kantoor zijn?” Gelukkig hoefde Maarten niet te antwoorden.

Zijn vader trok zijn jas uit, gooide die op een stoel en

praatte verder. Hij was 's middags nog even op het Waterlooplein geweest, zoals hij wel meer deed, want het bankfiliaal waar hij werkte lag er vlak bij. En nou had hij weer iets raars gezien. Een koopman had een hele partij verf opgekocht. Allemaal keurige nieuwe kilo-blikken. Ze hadden alleen geen etiket. En de deksels waren ook blank. „Zo kon je nooit weten welke kleur je eigenlijk kocht.” „O.” Maarten was er met zijn gedachten niet bij. Hij zag de man weer voor zich die 's middags achter hen was aan gerend. Als die aardappels niet gevallen waren...

Zijn vader vroeg hoe het op school ging.

„Op school. Ja, hoe zou het op school gaan?” zei hij verstrooid. Geërgerd. Hij keek op. Zijn vader stond te grinniken. Maarten voelde dat hij rood werd. Idioot. Nou had hij precies hetzelfde gezegd. „We hebben nog gekeken naar de nieuwste elpee van de Mothers of invention...” Zijn stem stakte. Daar moest hij nou juist niet over beginnen.

„En?”

„Nou niks. Hij was te duur.”

Op dat moment hoorden ze het slot van de buitendeur.

Moeder kwam met boodschappen binnen.

Donderdag

Mooi weer was het niet. Maar het was droog. En dat was genoeg voor de mensen die de hele ochtend op kantoor hadden gezeten, om er tussen de middag even uit te gaan. Ook Maartens vader liep naar buiten. Vanzelfsprekend naar het Waterlooplein, zoals op alle andere dagen. Maar ditmaal dwaalde hij er minder doelloos rond dan anders. 's Morgens had hij bedacht dat hij best eens bij de platenkraam kon gaan kijken.

Maarten draaide de plaat langzaam om en om. Het was hem: de plaat die hij zelf gejat had. Daar was geen twijfel over mogelijk. Op de hoes zat diezelfde suffe kras, net een S-bocht, die hij erop had gemaakt toen hij hem uit zijn handen liet glippen.

„Je kunt wel wat zeggen,” vond zijn vader.

„Ja,” zei Maarten zacht.

„Je hoeft van mij het huis niet op te blazen, liever niet zelfs, maar een simpel bedankje...”

„Ik was zo verbaasd.”

„Ik heb wel meer platen voor je meegebracht...”

„Nee,” legde Maarten uit, „ik was verbaasd dat je deze plaat nou al op het Waterlooplein kon krijgen. Het is de allernieuwste.” Hij zuchtte, het was moeilijk vond hij, om zo gauw iets te verzinnen waar je met goed fatsoen ook verbaasd over kon zijn. Je kon niet zomaar zeggen, kijk ik heb hem gisteren zelf... nou ja. Hij schudde zijn hoofd.

„Hij komt uit een zaak die failliet is gegaan, zei de koopman.” Vader gooide zijn jas op een stoel.

Maarten grinnikte. Wat hebben mensen toch een hoop gewoontes. Elke dag gooide zijn vader zijn jas op de stoel en dan moest hij hem later weer ophangen. Hij bekeek de hoes opnieuw. Hoeveel zou zijn vader voor de plaat betaald hebben? Hij vroeg het. Maar een antwoord kreeg hij niet. Je vroeg niet naar de prijs van een cadeautje, vond zijn vader.

„Hij heeft mij in elk geval minder gekost dan wanneer jij hem in een zaak gekocht had.”

Maarten draaide zich snel om. Hij voelde dat hij weer rood werd. Ellendig toch. Waarom moesten ze het nou ook over een grammofoonplatenwinkel krijgen? „Ik ga hem meteen

draaien." Zijn stem klonk vreemd schor.

Terwijl hij de grammofoon aanzette, ging zijn vader zitten.

„Je hoeft niet te luisteren.”

„Ik wil het nog eens proberen. Zet hem alleen niet zo hard als op je eigen pick-up.”

De nummers daverden achter elkaar door de kamer. Daar had je weer een mooi gek ding: eerst gegiechel, vervolgens een lange gil en plotseling, totaal onverwachts, startten de drums. Met zijn voeten tikte Maarten het ritme mee.

„Denk om de bureu.”

„Mmmm.”

Zijn moeder kwam binnen. „Hoorden jullie de bel niet?”

riep ze. „Nou moet ik uit de keuken bij het vlees weg.”

Maarten draaide de versterker zachter.

„Er zijn twee heren die je willen spreken.”

Verder kon ze niet gaan want de mannen dromden al achter haar de huiskamer binnen. De man van de platenwinkel eerst en daarachter iemand met een lichtgele regenjas en een lange rooie neus met sproeten. „Politie,” zei die kort afgebeten, met een neusstem.

Juist sloeg ook de pick-up af. Het werd intens stil in de kamer.

Maarten voelde dat hij niet meer kon slikken.

„Hij is het,” siste de platenhandelaar woest, „de lammeling en hij had nog zo’n produkt bij zich, ook met van die haren.”

Maartens vader stond op. „Wat betekent dit eigenlijk?”

„Ik moest even een mevrouw helpen en in die tijd zagen zij kans om weg te komen, hij en dat andere produkt met ook zulke haren...” begon de platenhandelaar opnieuw.

De rechercheur snoof luid door zijn grote neus en onderbrak hem. „Deze meneer kwam gisteravond bij ons op het bureau. Er hadden weer eens een paar jongens platen uit zijn zaak gestolen. Een van deze jongens werd door een voorbijganger herkend. Ronduit gezegd: Meneer hier, beschuldigt uw zoon.”

De platenhandelaar was het woord beschuldiging te min.

Hij wist het zeker. Deze snotneus was het geweest. Die had dezelfde kleur haren. Waarop vader en moeder protesteerden. Of dat soms een bewijs was, vroegen ze. Wat was er tegen een kleurtje? Als de dief nou zo’n zogenaamd

net type was geweest met een permanentje en een stropdas om, of zo'n kale engerd met een mes, maar wat zei een verfje tegenwoordig nog. Kaal, of keurig dát was verdacht, maar kleurig... nee!

„En daar ligt het bewijs!” De getergde winkelier dook naar de lage tafel en toonde met een verbeten gezicht de hoes.

„Zo'n plaat is bij mij gestolen.”

Triomfantelijk stak vader zijn borst vooruit. Hij had de

plaat van het Waterlooplein. Tussen de middag zelf gekocht. „Zelf,” herhaalde hij met grote nadruk. „Waterlooplein, Waterlooplein, daar noemt hij me wat,” zei de ander gebelgd. „Ik koop niet in die veels te dure winkels. Dat hoeft van mij niet.” Vader trok met een groots gebaar de kast naar de pick-up open en toonde zijn platenverzameling. „Alles wat ik mooi vind, heb ik.” Hij wees de rijen langs en noemde de

componisten. „En hier...” en hij liet zijn stem zakken. „Hier staan de zangplaten van de grote operazangers. Ik hou van opera.” Hij stond rechtop naast de kast, vader, met zijn lippen stijf op elkaar. En zo leek hij, heel even, zelf op een grote zanger midden op het toneel. In het licht van de schijnwérpers. Maar dan wel een zanger die net klaar is met zingen.

„Die man zit in het complot,” Het gezicht van de platenhandelaar was wit geworden. „Zo’n verhaal over dat Waterlooplein is mij te doorzichtig. Daar geloof je als echte muziekliefhebber niet in. Als je kwaliteit en service wil, moet je daar niet zijn.”

Vader trok een losliggende plaat uit de kast. „Ik laat me niet afzetten in veels te dure winkels.” Kwaad trok hij de schijf uit de hoes. Dwars erover heen liep een brede kras. Maarten schoot in een kriebellach. „Nou moet je niet juist je enige miskleun laten zien,” vond hij.

„Hoor die toon eens,” de winkelier stootte de rechercheur aan. „Is dat een toon tegen een vader? Die jongen is verkeerd opgevoed. Die jongen is opgeleid in de misdaad. Zijn vader neemt de gestolen waar van hem aan...”

„Meneer...” waarschuwde de rechercheur geknepen. Tegelijkertijd gebaarde hij kalmerend naar vader.

„U zult het zien, zo zal het uitkomen. Deze meneer... meneer eh...” Hij zocht naar het papiertje met Maartens naam.

„Klump,” zei vader.

„Tump...?”

„KLUMP.”

De ander stapte achteruit. „Schreeuwt u niet zo. Ik versta u wel.”

„Waarom vraagt u het dan nog eens, als u het de eerste keer al verstond,” riep vader, steeds kwader wordend.

Moeder kwam sussend naast hem staan.

„Ik heet Klump. Johannes Adriaan Klump. En mijn zoon, ja dat is mijn zoon en ik ben trots op die jongen, en mijn zoon heet Maarten Klump. En mijn vrouw heet... Het gaat u geen bliksem aan hoe mijn vrouw heet,” besloot hij grommend. En toen hoorden ze allemaal de eentonig voortneuzelende stem van de rechercheur. Het werkte even prompt en even kalmerend als een aspirientje.

Vader, Maarten en de platenhandelaar werden verzocht de

volgende dag om één uur op het bureau te komen. Vandaar zou men naar het Waterlooplein gaan om daar navraag te doen.

Vrijdag

De zaak werd snel afgewikkeld. De koopman, het was op dat moment niet druk bij zijn stal, was heel behulpzaam. Hij herkende vader onmiddellijk en wist nog precies dat hij de plaat had gekocht. Alleen waar die plaat vandaan kwam, wist hij niet meer. Het kon zijn dat hij uit een zaak kwam die op de fles was gegaan, zoals hij vader had verteld. Maar hij kon hem ook hebben overgenomen van jongens die na een tijd genoeg kregen van hun platen en ze dan aan hem overdeden. Soms waren er voddenmannetjes die wat hadden aan te bieden, maar dat was meestal zwaar verouderd spul. Hij haalde zijn schouders op.

Maarten zuchtte heel voorzichtig. En heel diep.

De winkelier protesteerde. Hij was zeker van zijn zaak.

Een voorbijganger had de jongen immers herkend. Maar het adres van die voorbijganger had hij vergeten op te schrijven. Het was een stukadoor geweest, herinnerde hij zich nog. Erg wit. Heel erg wit.

De rechercheur klapte zijn boekje dicht. Voor hem was de zaak gesloten. Hij excuseerde zich voor de overlast en liep samen met de namokkende winkelier weg.

Vader wendde zich tot de koopman. „'t Is toch een schandaal.”

De ander knikte.

„Een schandaal. Nietwaar Maarten?”

„Ja pa.”

„Voor zulke nonsens laten ze je maar op bureau komen.

Ze doen maar. Een of andere gek in het wilde weg beschuldigen en wij kunnen er onze tijd aan verspillen. Het is nogal wat bijzonders. Laten ze achter bankrovers aangaan.”

„Ja pa,” zei Maarten toegevend. Maar hij durfde zijn vader niet aan te kijken. En de koopman ook niet. Hij keek opzij naar de mensen. Bij de patatkraam stonden een heleboel jongens en meisjes met bromfietsen. De horloge- en klokkenverkoper was weer aan het standwerken. Hij had een hele macht mensen om zich heen gekregen.

Op de weg probeerde een tram de halte te bereiken, maar een oude vrachtwagen volgeladen met beddespiralen versperde hem de weg. De trambestuurder rinkelde driftig. „De fout ligt ook bij de rechercheur,” hoorde Maarten zijn vader verder gaan. „Als iemand met een klacht bij je aankomt, kijk je zo'n man toch eerst goed aan. En als je dan die verwilderde blik ziet, ja dan weet je toch wat voor vlees je in de kuip hebt. Wat moet u nou wel denken,” richtte hij zich tot de koopman, „elke dag neem ik een kijkje bij uw kar. En nou gaat u er misschien aan twijfelen of ik wel goed ben voor mijn geld.”

„Nou, nou meneer.”

„Maar zo is het toch, Maarten. Het is toch een schandaal.”

„U hebt gelijk, pa. Het is een schandaal,” antwoordde Maarten zacht.

Wat moest hij anders zeggen?

Katten 3

Een kat, de kat van
een echte communist,
dat is een meneer die alles beter wil
als je dat soms nog niet wist,
die kat is duchtig ontevreden
langs de regenpijp omlaag gegleden.

Een kat, de kat van
een pure socialist,
dat is een meneer die steeds het goede wil
als je dat soms nog niet wist,
die kwam duchtig ontevreden
mauwend langs de trap beneden.

Een kat, de kat van
een ware liberaal,
een meneer die iedereen het beste wenst
en voor zichzelf een goed maal,
die kat, hij was al ontevreden
werd onderweg nog bijna aangereden.

Ja, drie katten kwamen
midden in de nacht
op een dekschuit in de Prinsengracht.
Waar ze samen riepen: „Stik!
Wij willen vis en biefstuk
en niet meer troep uit blik!”

Uit de vuilnisbak

„Ik ga elke dag kijken,” zei Menno. „Elke dag. Plastic bakken zijn het beste. Daar hangen de zakken vaak nog open in. Aan dichtgebonden zakken begin ik niet. Wat ernaast staat is interessanter. Je moet er oog voor hebben, of in een bak niks zit, of wel wat.” En hij toonde Jan een goederenwagon. Een hele goederenwagon. Een bananen-goederenwagon, wel een tikkie beschadigd. Een kras liep dwars door de b, zodat er nou ananen stond. Maar dat maakte niks uit.

Vond Jan ook.

„Ik mag van mijn moeder niet in vuilnisbakken zoeken,” zuchtte Jan. Hij staarde spijtig naar de gele goederenwagon die lokkend op Menno's handpalm heen en weer reed.

„Je hoeft het toch niet te vertellen.” Menno stak de wagon in zijn jaszak en sloeg zijn arm om Jan heen.

Maar zijn vriend zag het niet zo makkelijk. „Mijn moeder merkt alles. Als ze denkt dat ik iets niet verteld heb, gaat ze vragen. Elke avond zit ze uren te vragen.” Jan zuchtte nog eens en nou erg lang.

„Ja, jij bent alleen,” zei Menno bedachtzaam. „Dan blijven ze emmeren. Ik heb zusters. Oudere zusters. Die hebben vriendjes en daar wordt over gepraat. En daar zijn ze ongerust over. Maar bij jou thuis hebben ze niemand anders.”

„Ze hebben het altijd over overbevolking,” mopperde Jan. „Ook met hun vrienden. Ik zit er vaak genoeg bij. Maar ze vragen mij niet hoe het is om enigst kind te zijn.”

Allebei liepen ze met gebogen hoofd verder. Menno trapte verstrooid tegen een lege shampoo-fles. Het ding tolde met een bocht de stoep af en ketste ratelend tegen de spaken van een bromfiets. De bromfietser slipte en remde. Verwilderd keek hij om zich heen. „Hééé, hé jullie daar, tuig.”

Vanzelfsprekend wachtten de jongens hem niet af. „Hierin,” Menno trok Jan mee een smalle zijstraat in. „Hierin. Dat is verboden in te rijden.”

Inderdaad, de man schreeuwde nog wat van een afstand maar kwam hen verder niet achterna. Hij startte zijn bromfiets en schoot knetterend tussen de auto's door.

Zo wild, dat een paar automobilisten die voor hem moesten

uitwijken, tegen hun voorhoofd tikten.

„En hier,” vertelde Menno trots in de volgende straat. „Hier ongeveer heb ik vorige week een spiksplinternieuw handtasje gevonden. Een leren handtasje. Ik heb het aan mijn zus gegeven. Aan Marianne. En die was er verrekt blij mee. Maar ik moest wel aan haar vriendje uitleggen dat ik het tasje gegeven had en waar ik het had gevonden. Want hij dacht meteen dat er vuiligheid in het spel was, dat Marianne hem bedonderde en dat ze het tasje van een andere bink had aangenomen, nou ja, logisch.”

Jan keek naar de tegels. Soms lagen ze in een rij. Soms juist niet. Had je telkens een spleet in het midden. Waarom legden ze alle tegels nou niet in een rechte lijn. Was het net rails. Hij dacht weer aan de goederenwagon. „Ik wil wel 's mee kijken,” zei hij.

„Nou, dat doen we dan toch, morgen.” Voor Menno was het geen probleem.

Jan knikte. Ja, gezeur of geen gezeur, we doen het, dacht hij.

Aan het begin van de avond plensde het over de hele stad. De regenpijpen konden het water niet verwerken. Het gutste van de daken. Beneden raakten de putten overvoerd, zodat brede plassen langs de stoepen bleven liggen. Het stortregende zo hard dat de ruitewissers van de auto's het niet meer konden bijhouden.

Met dit weer ging geen mens voor zijn plezier uit. Zelfs het korte stukje naar de wagen werd je al kledder. Dus bleef iedereen thuis. Ook al was er niks bijzonders op de tv.

Maar dat later de lucht opklaart, daar heeft dan niemand erg in. De lantaarns beschijnen verlaten straten. Het druppelt nog wat na, maar koud is het niet.

De waterdruppels op de auto's flonkeren.

Geen mens te zien.

Een verkeerslicht verspringt; groen... oranje... rood. In deze leegte rijdt een auto door rood. Maar het is een wagen van de politie. Die mag.

En verder?

Stap... stap... Voorzichtige, bijna ijdele stappen. Een oude dame komt de hoek om. Handtasje in haar hand. Ze loopt in de richting van het stoplicht.

Nu komt ook een bromfiets aanrijden. Op het midden van de weg. Om de plassen te vermijden zeker.

Het oude dametje staat bij het groene licht. Zal ze doorlopen? Ze aarzelt. „Ach heerejee, het hoort eigenlijk niet,” mompelt ze. Toch waagt ze een pasje van de stoep af. „Heerejee, wat een water, hemeltjelief wat een natheid.” En tuttig houdt ze haar handtasje nog hoger op. Alsof het ding al door het water sliert.

Wrrroemmm, daar schiet plotseling de brommer vooruit. Recht op het dametje af. De bromfietser strekt zijn arm en graait het tasje uit haar handen.

Hij heeft het... Nee, ze houdt toch vast. En hij gaat bijna op het gladde asfalt onderuit.

„Help... help,” gilt ze zwakjes. Haar iele stemmetje komt nauwelijks boven het geraas van de doordraaiende motor uit.

„Hou je stomme kwek, ouwe taart,” snauwt hij. Nog harder rukt hij aan het tasje.

Blond haar hangt van voren onder zijn helm uit. Verder heeft hij een dikke nek en smalle schouders, ziet ze.

De ruwe woorden zijn haar echter te veel. „O heerejeetjelief wat een taal,” fluistert ze bedeesd. Ze laat het hengsel glippen en valt beschaafd kermend op haar knieën.

De bromfiets stuift weg.

Zij krabbelt overeind in de benzinestank.

Een half uur later deed ze totaal onthutst aangifte op het politiebureau.

„Ik heet Maria Theresia Jacqueline Eugénie Boulart-ten Boscha...”

„Wilt u dat eens spellen,” kreunde de brigadier.

„Hoe bedoelt u? Maria? M...A...

„Nee. Uw achternaam.”

„O wordt u nou niet ongeduldig,” kreunde het vrouwtje schuld bewust. „Heerejeetjelief, ik weet best dat ik een beetje traag ben, maar ik ben ook zo overstuur...”

Het duurde even maar tenslotte spelde het dametje Maria Theresia Jacqueline Eugénie („met een accent, u weet wel zo’n streepje schuin naar boven”) dan toch haar achternaam.

Ze was weduwe. Ze was op bezoek geweest bij een schoolvriendin. „Een echte oude hartsvriendin, meneer. We hadden samen zo lekker gegeten. Slagroom toe. Ja dat mag ik eigenlijk niet hebben van mijn arts.”

Ineens schitterden haar oogjes ondeugend.

De brigadier beseftte dat ze vroeger heel knap was geweest. Trouwens, ze mocht dan zenuwachtig zijn, ze had goed gekeken. Ze kon de dief uitstekend beschrijven. Blond haar. Dikke nek. Aftangende schouders. Ook het soort jas wist ze. Alleen van het bromfietstype, nee daarvan had ze geen benul.

„Maar die taal, die afschuwelijke taal,” huiverde ze weer.
„Weet u waarvoor hij me uitmaakte? Hemeltje nee, ik durf het niet te herhalen.” Ze snikte een paar keer. Voor de brigadier haar kon tegenhouden ratelde ze verder.
„Heerejeetje, ik begrijp het ook niet. Zo’n man kan mijn tasje toch wel afpakken, zonder me uit te schelden. Diefstal is niet gepast, nee, maar zulke woorden vormen wel het toppunt van onfatsoen.”
„Wat zat er in uw tasje,” trachtte de politieman ter zake te komen.

Ze sloeg haar handen voor haar mond en staarde hem verschrikt aan. „O heerejeetje hemeltjelief... Mijn medicijnen! Ik heb een verschrikkelijk slecht hart, weet u. Mijn pillen, die ik altijd bij me moet hebben. Een buisje pillen. Herzidron 4. Maar dat is zwaar vergif voor iedereen die niet weet hoe hij er mee om moet gaan.”

Meteen buiten de school trok Jan al een vuilnisbak open.
„Nee ei,” schold Menno. „Die is leeg natuurlijk. Hier wordt alle troep altijd ’s morgens opgehaald. Anders stonden er ook nog zakken. Wij moeten aan de andere kant van de Albert Cuyp zijn.”

In de Albert Cuypstraat was de markt al in volle gang. Bij de viskramen liepen ze de markt op. Ze griezelden even bij de palingen in zaagsel en bij een paar Spanjaarden die inktvisjes kochten. Toch vond Menno inktvisjes gebakken erg lekker.

Jan interesseerde zich niet zo voor vis. „Laten we nou gaan kijken,” drong hij aan.

Menno had echter een stripkraam gezien. Hij wrong zich naar voren en tastte tussen de Suske-en-Wiskeboeken. Het duurde een tijd.

„Wat zoek je?” vroeg de koopman.

„Niks,” zei Menno zonder op te zien. „Ik kijk alleen.”

„Duvel dan op. Aan kijkers heb ik niks. Kopers moet ik hebben.”

Menno drong zich terug. Nu zag hij Jan niet meer. Hij liep terug naar de visverkopers. Nee, niemand. De inktvisjes waren op merkte hij in het voorbijgaan nog. Verderop dan? Tussen een paar kramen door zag hij de uitstalling van een radio- en televisietoestellenverkoper.

Een winkel, met net als een groenteman, een paar bakken op de stoep. Ze lagen vol transistors. Duidelijk een aanbieding. En, Jan stond erbij.

„Kom je mee. Het is nou wel tijd.”

„Hè nee.” Jan luisterde.

Menno had geen zin om te luisteren. Er werd viool gespeeld. Hij hield niet van violen. Alleen van gitaarmuziek, elektrische met drums.

Ze doorkruisten de zijstraten. Soms keek Menno even in de pakken, de dozen en oude emmers, die naast de plastic vuilniszakken waren gezet. Ze vonden echter niets bijzonders.

„Alles zit natuurlijk in die zakken,” dacht Jan.

„Ik weet niet.” Menno krabde zich op zijn hoofd. „De meeste goeie dingen haal ik altijd uit dozen.”

Naast een zak lagen kartonnen rollen. Ze namen er ieder een mee. Menno hield Jan tegen. „Daar,” wees hij.

„Nummer 93. Daar vind ik altijd handtasjes.”

Jan wilde al oversteken, maar Menno trok hem terug. Die speciale bak stond er nog niet, zag hij. „Vroeger hadden ze een ijzeren bak maar die viel uit elkaar. Toen hebben ze een plastieke genomen, geen zakken gelukkig. Je herkent hem meteen, want ze hebben er een grote gele twee op geschilderd. Bang dat ie gepikt wordt, natuurlijk.”

„Laten we eerst ergens anders gaan kijken,” stelde Jan voor. Menno schudde zijn hoofd. „Nee, sssst. Ze komt naar buiten.”

Inderdaad, een jonge vrouw met eifeltorenhoog opgestoken zwart haar stapte uit de trapdeur de tegels op. Ze droeg een zware plastic vuilnisbak voor zich uit. Hij was zo vol dat de klep niet meer dicht kon. Een man met een korte blonde kuif volgde haar. Hij had een minuscuul doosje in zijn handen dat hij naast de bak neerzette.

Menno en Jan waren naar de overkant geslopen. Ze beloerden het tweetal vanachter een geparkeerde auto.

Menno hief de koker op en zette hem aan zijn mond. Jan deed hetzelfde. Beide kokers lagen over de motorkap van de auto. Nog even en de vrouw zou rakelings passeren. Ja!

„Bèèèh... Biehhh... Boehhh,” toeterden ze tegelijk. De vrouw gilte van schrik en sprong tegen de man aan. Die balde zijn vuisten. „Hé tuig,” dreigde hij. Toen zijn vrouw echter door

bleef schelden, werd het hem te baar. „Hou je kwek toch,” mopperde hij geïrriteerd. „Je gaat al net zo te keer als die ouwe taart gisterenavond.”

„Altijd heb je wat aan te merken. Altijd heb je wat te zeggen,” kijfde de vrouw terug. „Maar de zwaarste klussen blijven voor mij staan. Je spiegelt me wel voor, dat jij van alles zal doen. Maar je doet niets. Je zal helemaal nooit wat bereiken. Nee, nooit zal je het maken. Je hebt me van begin af aan wat voorgespiegeld.”

De man trok haar mee naar binnen. Uit het langzaam zachter worden van het geluid, konden de jongens opmaken hoe ver ze de trap al opgeklommen waren.

„Hoog genoeg,” besliste Menno. Ze doken op de bak af. Nu het was geen wonder dat de klep niet sloot. De handtasjes puilden er werkelijk uit. Bijzonder waren ze echter niet. Allemaal plastic. Gescheurd plastic bovendien.

„Dit is een goeie.” Weliswaar was het van plastic, maar er zat een mooi slotje op en het was nieuw. Hij maakte het open. „Hè bah!” Griezelennd gooide hij het terug. Voor de mensen het in de vuilnisbak gooiden, hadden ze er een kliekje spinazie in gekieperd.

„Toch gek,” zei Jan. „Hoe komen ze nou aan al die handtasjes. En waarom doen ze zo’n nieuwe weg?”

„Hè?” Menno had niet geluisterd. Hij knielde bij het

kartonnen doosje naast de bak neer. „Zie je wel,” zei hij enthousiast. „Goeie dingen haal ik altijd uit dozen.” In het kleine karton waren nog drie tasjes gepropt. Twee waardeloze van plastic, waar de vellen bij hingen, maar de derde was van prachtig zacht leer. Het was geen nieuwe tas, het was een ontzettend goed verzorgde tas. „Misschien wel een antieke!”

Voorop zat een geel glanzend slot. Het was versierd met krullende lijnen en vier krullende letters: *M.T.J.E.*

Voorzichtig knipte Menno het open. Hij sloeg de klep terug. „Pas op,” waarschuwde Jan. „Direct zit er een prak boerenkool in met verrotte inktvis.”

„Je eet nooit boerenkool en inktvis samen,” antwoordde Menno terzake kundig. „Dat is geen combinatie.” Hij vond trouwens helemaal geen etensresten in het tasje. In het voorvak zaten twee kanten zakdoekjes met *M.T.J.E.* erop geborduurd, en drie groene tramkaarten.

„Kindertramkaarten! Welk kind loopt nou met zo’n tasje?”

„Mijn opa en oma gebruiken ook kinderkaarten,” wist Jan.

„Ze hebben een 65-plus pasje.”

„O ja.” In het achtervak vond Menno een bruin glazen buisje. Op het smalle etiket was in kleine letters *La Roche Pharmaceutic Company Ltd* gedrukt. Daaronder stond in grotere letters: *HERZIDRON 4*.

„Zou het snoep zijn?” Jan boog zich begerig naar voren.

„Wat ben jij toch een zacht gekookt ei,” zei Menno het tasje terugtrekkend. „Je gaat toch niet uit de vuilnisbak eten.”

Ze stonden op en zochten verder. Jan vond toch nog iets.

Twee matchbox-autootjes en een paar plastic beesten.

„Die kan ik makkelijk bij mijn speelgoed schuiven. Daar hoeft mijn moeder niets van te merken.”

Toen waren ze alle straten rond geweest. Ze stonden weer op de Albert Cuyp. Menno wilde het tasje naar huis brengen. Jan had echter zin om nog even naar de transistorradio’s te kijken.

„Hè...”

„We hebben tijd genoeg,” hield Jan aan.

„Je bent geen zacht gekookt ei, je bent een hard gekookt ei. Een groen ei. Een kiezenkraak ei,” foeterde Menno.

Tegen zijn zin dribbelde hij mee.

De radio’s speelden geen vioolmuziek meer, merkte Jan

spijtig. Ze hoorden de laatste tonen van een popplaatje. De omroep van Stad Amsterdam kwam aan het woord. Hij had een waarschuwing van de Amsterdamse gemeentepolitie, zei hij.

„Laten we nou gaan,” zeurde Menno. „We...” Zijn stem stakte.

„... gisterenavond omstreeks tien uur werd een oudere vrouw op de hoek van de Ferdinand Bolstraat en de Albert Cuypstraat van haar handtasje beroofd,” klonk het blikkerig uit de luidspreker.

De jongens keken elkaar aan. Hun monden zakten open. „... bruin glazen buisje bevat een zeer giftig medicijn,” ging de omroeper verder. En ja hoor, daar kwam het: „... herzidron 4...”

Menno rukte het tasje open en grabbelde erin. De omroeper herhaalde de waarschuwing van de Amsterdamse Gemeentepolitie. Terwijl hij langzaam de merknaam uitsprak, lazen Menno en Jan mee op het etiket. Het stond er: HERZIDRON 4. Het was een bruin glazen buisje. En ook de verdere inhoud van het tasje klopte: de twee kanten zakdoekjes en de tramkaarten. Alleen de portemonnee met geld, die er eveneens in gezeten zou hebben, die ontbrak. „Een handtasjesdief!” Jan werd er opgewonden van. „Zie je wel. Ik zei toch al dat het gek was, zo’n hele vuilnisbak vol handtasjes.”

De mensen om hen heen draaiden zich om.

„Naar de politie!”

Een kwartier later holden ze het bureau binnen.

„We hebben het handtasje...”

„Wat is er jongens. Wat hebben jullie?” vroeg de politieman achter de balie.

„We hebben het vergif van de radio...” De man was meteen vol aandacht. De jongens tetterden door elkaar, maar hij luisterde zonder hen in de rede te vallen. Hij nam hen mee, naar een andere man. Ze moesten hun verhaal nog eens vertellen. Maar nu rustiger.

Er werd getelefoneerd.

Er werd op jongensschouders geslagen.

Een surveillance-wagen kwam voorrijden. Ze moesten instappen. De hoorn op het dak loeide. De auto schoot vooruit.

Intussen waren de vuilnisbakken geleege. De bak waarbij ze het tasje gevonden hadden, was al weer naar boven gehaald. Maar dat hinderde niet. Menno wist het nummer. „Drieënnegentig, twee hoog.” De auto stopte. De agenten sprongen er uit en belden aan.

Even later kwamen ze met de man en de vrouw naar buiten.

„Ze zijn het,” knikte Jan.

„Ja.” Menno wees naar de man met de blonde kuif. „Hij droeg het kartonnen doosje. Waar het tasje met vergif in zat.”

De man protesteerde. De vrouw probeerde hem eruit te redden. „Mijn man een handtasjesdief? Kom nou.

Dat zou hij toch niet kunnen. Moet je die slome zien staan.

Dat maakt hij toch niet...”

Ze werden meegenomen.

Terug op het bureau waren de jongens niet meteen klaar.

Weer moesten ze hun verhaal herhalen. Nu nog langzamer dan de tweede keer, want het werd uitgetypt. Daarna werden ze thuisgebracht.

Tegenover Jans moeder prees de agent die ze had gereden, zijn gedrag. Toch keek Jan bedenkelijk toen de politiemann en Menno in de auto stapten. Hij had weer uren vragen voor de boeg, vermoedde hij.

Menno nam vrolijker afscheid van hun politiechauffeur. Nu kon hij, de jongste thuis, eens een verhaal vertellen waarbij zelfs de vriendjes van de oudere zussen stil toeluisterden. Hij nam zich voor het lekker uitgebreid te doen.

Misschien was het jammer dat de jongens niet bij de confrontatie waren. Het moment waarop de oude dame en de dief tegenover elkaar werden gezet. Mevrouw Boulartten Boscha herkende hem onmiddellijk. Ze aarzelde geen moment.

„Die ouwe taart,” brieste de dief. „Hoe kan ze mij nou herkennen. D'r ogen deugen niet.”

„Mijn ogen zijn prima,” hijgde het dametje. Mijn ogen zijn kern- en kerngezond, zegt mijn arts. En mijn vriendin zegt vaak: „Maria Theresia, ik wilde dat ik nog zulke ogen had. Nee, ik heb alleen last van mijn hart. En zolang ik me niet opwind, gaat het ook daar goed mee. Alleen als men zulke taal tegen mij bezigt, heerejee, zulke afschuwelijke taal, dan slaat het wel eens een slagje over. Dan moet ik mijn medicijn innemen.”

Terwijl een politieman haar bezorgd water aanreikte, slikte ze één maar ook niet meer dan één, van de teruggevonden pilletjes.

Onderweg in 2030

Asumé, Radbod en Dingaen renden van het parkeerterrein het wegrestaurant in. Ze waren druk. Ze giechelden. En Radbod stompte Asumé. Niemand had er erg in. Iedereen zat naar het drie meter brede scherm op de achterwand te kijken. Het tv.-journaal stond aan. Dingaans oma was trager. Zij trippelde pas binnen toen het nieuws weer uit flitste.

Een oudere man schoot toe en bracht haar naar een tafeltje. De kinderen volgden.

„Maak u niet ongerust,” zei de man, terwijl hij het tafelblad voor oma zorgvuldig aflapte, „de tv. zal u niet storen.

In mijn zaak wordt alleen het nieuws getoond. De rest laat ik niet toe. Mijn klanten genieten hun bestelling in rust en vrede. Daar maak ik een punt van...” Dit zeggend loerde hij scheef naar de kinderen.

„Was er iets belangrijks op journaal?” vroeg oma. „Of alleen een nieuwe ontvoering?”

„Ja, weer een,” bevestigde de eigenaar onverschillig.

Hij vroeg wat ze wilden drinken. Even later bracht hij hun drankjes zelf en zette ze zwierig op tafel. Maar hij boog alleen naar oma.

Voor de kinderen er erg in hadden, waren de twee met elkaar in gesprek. Praatten ze over cola, een drankje dat allang niet meer bestond.

„Werd het niet in 1993 verboden?” vroeg de man zich af.

Oma schudde haar hoofd. Haar glanzend zilver gevefde krulhaar schitterde. „Nee, de zaak ging failliet na de

„Gezond voedsel, Gezond drinken”-actie. Ik herinner me de feesten nog. Twintig was ik toen...”

„Ik zeventien...,” zuchtte de man dromerig.

Het was allemaal onmogelijk lang geleden gebeurd.

Dat was duidelijk.

De kinderen, Asumé, Dingaen en Radbod luisterden maar half. Ze grinnikten naar elkaar en genoten van hun

Boemmm-Fizzzz, het modedrankje met de speciale glazen.

Elk kind was aan de Boemmm Fizzzz. Je moest het met een rietje drinken, want dan leek het of je een aquarium vol goudvissen leeg zoog. En als je alle priklimonade op had, veranderden de spartelende vissen op de bodem in

roodborstjes, die kwetterend opvlogen en boven de rand in het niets oplostten.

„Het is een soort driedimensionale televisietruc,” wist Radbod, die dol was op techniek. „Er zit een miniatuur videocassette in de bodem van het glas.”

„Bij de allereerste Boemmm-Fizzzz zag je de goudvissen doodgaan,” vertelde Dingaen. „En daarna werden het engeltjes met ronde lichtjes boven hun vissekop en witte vleugeltjes naast hun rugvin, die naar de hemel stegen...” Zodra het maar over dieren ging, kon Asumé erover mee-praten. „Ja,” zei ze, „iedereen was daar tegen. De mensen die in Onze-Lieve-Heer geloven, zagen er een bespotting in en de groten die beweren dat God niet bestaat, vonden dat de kinderen er bijgeloof van leerden...”

„Wat een modern gesprek,” mengde oma zich erin. „Wie heeft er zin in muziek uit mijn tijd?” Ze pakte haar oude, oer-oude, tapedeck uit haar tasje en zette het op tafel. Ze koos een cassette. „Deze,” zei ze, „die hebben we nog niet gehad, vandaag.”

Ze drukte het bandje erin. Klik. Iemand zong of ze kwaad was. Op de achtergrond hoorde je drums. Maar omdat het geluid uit het antieke ding zo kraakte, kwam die boosheid nogal belachelijk over.

„Dit is punk,” zei oma.

„Een beetje sloom,” vond Radbod.

„Een cassetterecorder,” riep de eigenaar van het wegrestaurant uit. „Die heb ik in jaren niet gezien. Is het niet moeilijk om aan batterijen te komen?”

„Ik heb hem op zonnecellen omgebouwd. Als ik hem een uurtje in de zon leg, kan ik weer weken toe.”

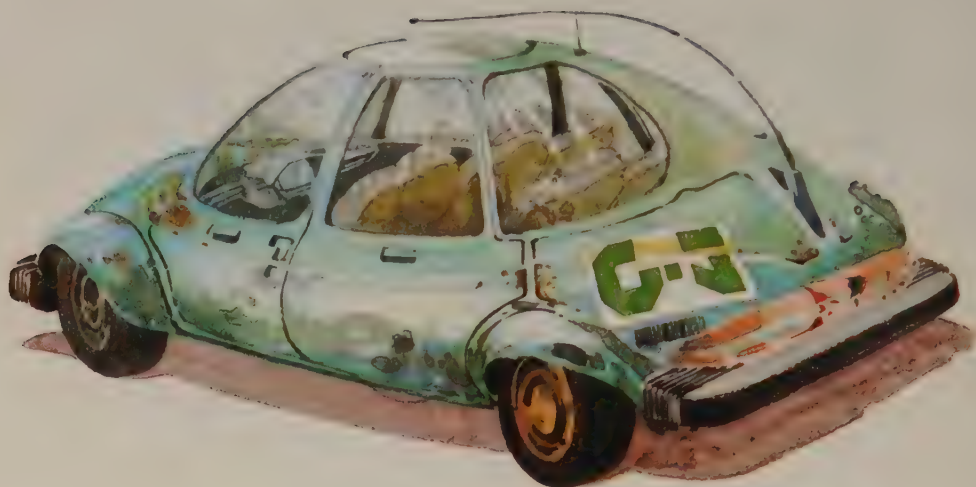
„Ik had zo’n ding in mijn auto,” verzuchtte de man, verdiept in zijn eigen herinneringen. „Ach, die goeie ouwe auto...”

Met een spijtig gezicht wees hij naar de doorzichtige, bolle wagentjes op het parkeerterrein. „Nou is het allemaal elektrisch. De romantiek is eruit...”

Wat was romantiek? Vragend keken de kinderen naar de man op. Maar hij lette niet op hen.

„Misschien is het een parfum,” fluisterde Radbod. „Iedereen klaagde vroeger over de stank van auto’s. Daar hadden ze natuurlijk een spuitmiddeltje tegen...”

„Het kan ook een soort stoelen zijn,” bedacht Dingaen.

„Daar zat je toen met riemen op vastgebonden, want je had geen ligbanken die je automatisch tegenhielden bij stoppen of remmen...”

Opnieuw gebaarde de man en braaf keken ze met hem en oma mee naar buiten. Er was niks bijzonders te zien.

Het was een gewone parkeerplaats. Hun eigen blauwe schoolwagentje stond nogal achteraan.

Eigenlijk hadden ze best alleen naar het verjaarpartijtje kunnen gaan. Iedereen mocht in een elektrische auto, een leksie, rijden. Je drukte de plaats van bestemming maar op de stuurcomputer in en de machine leverde je keurig voor de deur af.

Dingaans oma hadden ze puur uit gezelligheid meegenomen. Niet eens omdat ze altijd trakteerde, want hun drankjes konden ze best van hun kinderloon betalen.

En ook niet uit zieligheid omdat oma sinds een jaar alleen woonde. Iets waar Dingaans ouders het altijd over hadden.

Nee, als er al reden was, dan lag die in de gekke verhalen die ze vertelde. Of in die gekke, ouderwetse machientjes, zoals cassetterecorders, die ze allemaal bewaard had. En die het nog deden ook.

„Behalve punk had je ook disco,” vertelde oma. „Een ander soort muziek. En mensen die echt in het muziekwereldje zaten, hadden de mond vol over keiharde rock...”

De eigenaar ging erbij zitten. „En je had reggae,” viel hij bij. „Dat begon als muziek van de Westindische eilanden, de

Antillen, Jamaica vooral. Maar ook de Surinamers hielden er van. Later was iedereen er wild op, op reggae... Bij mijn ouders mochten die bandjes en platen het huis niet in. Ze waren nogal racistisch."

„Oei, wat eng," zuchtten Radbod en Dingaen tegelijk. Op school hadden ze net over de burgeroorlog in Zuid-Afrika geleerd.

„Ja," zei de man en hij keek oma verontschuldigend aan.

„Het duurt een tijd voor je daar overheen groeit. Voor je begrijpt dat ze thuis niet altijd gelijk hebben. Dat je zelf denken moet."

Hij tikte tegen zijn kale hoofd.

„Ik heb reggae bij me..." Oma zocht tussen de bandjes.

„Maar," zei de man, „toch was het een gekke tijd. Goed d'r was werkeloosheid; racisme; misdaad; je had verkeersongelukken... maar d'r was ook romantiek. Waar vind je dat nog? Alles gaat immers automatisch." Opnieuw keek hij met afgrijzen naar buiten, waar de plastic koepels van de wagentjes onaangedaan in de zon blonken.

„Meneer...?" Meneer wat is romantiek, wilde Asumé vragen.

Maar achteraan floepte het volgend journaal aan. Ook oma en de eigenaar draaiden zich om naar het nieuws.

Ja hoor: hongersnood in de Braziliaanse woestijn; overstromingen ergens (ze zagen niet zo gauw waar); een ontploffing op Mars; moeilijkheden bij de ontginning van een Maanvulkaan. Het binnenlands nieuws was maar kort: „Gisterenmiddag om drie uur werd de directeur van de Coöperatieve Transnationale Motor Maatschappij ontvoerd. Hoewel nog geen eis tot losgeld is ingediend, vermoedt de politie opnieuw met dezelfde kidnappersbende te maken te hebben.”

Geërgerd draaide de eigenaar zich van het beeld af. „Dat begrijp je toch niet,” zei hij. „Elke dag een ontvoering. Het gaat nou al maanden zo. En van de daders geen spoor...”

„Het was nog steeds de ontvoering van gisteren,” zei oma. „Niet die van vandaag.”

„Ogenblikje,” zei de man. „Ik geloof dat iemand me nodig heeft.” Hij liep naar een tafeltje, waar vier mannen naar hem wenkten.

Oma keek hem afwezig na. „Wat een gave kerel,” mompelde ze.

De kinderen begonnen over het verjaarpertijtje.

Ze praatten over de strips die ze als cadeau gekocht hadden.

Een alleen zittend heertje stond op. Kwaad op zijn horloge kijkend beende hij in de richting van het toilet.

Verderop scheen iets met de rekening mis te zijn.

De eigenaar liep met een van de mannen naar het buffet en tikte bedragen op de computer.

De andere drie gingen intussen de zaal uit.

„Tsja,” zuchtte oma. „We moeten nu wel gaan...”

„Ik moet nodig,” merkte Dingaen.

„Nou, wat let je? Wij wachten wel,” zei oma snel.

Het toilet was groot. Er waren een heleboel hokjes. Bij de ingang zat geen juffrouw. Wel stond er een schoteltje met geld.

Als het mens er niet is, betaal ik ook niet, dacht Dingaen. Snel gluurde hij rond of ze niet ergens met een emmer en een zwabber stond te gluren. Nee.

Hij wipte naar het eerste het beste W.C.-tje toe en probeerde de klink. Het ding zat vast. Het stond ook op rood.

„Sorry,” zei Dingaen, terwijl hij snel het hokje ernaast in draaide. Hij stroopte zijn broek omlaag en ging zitten.

Naast de W.C.-rol hing de schijfjesautomaat. Als je genoeg gepoept had, sloeg de weegschaal in de W.C.-pot door en rolde er een plastic muntje in een bakje. Ze waren geldig in alle restaurants. Voor drie schijfjes kreeg je een glas vruchtensap: ananas, sinaasappel, perzik of kersen. En voor vijf: een glas Boemmmm Fizzzz. In sommige zaken – maar dat waren uitzonderingen – kon je er zelfs plukjes marsmos voor krijgen.

Die muntjes waren een soort betaling. Een beloning voor je ontlasting, die naar gasputten werd gespoeld. Gas waarop in de keukens van de restaurants werd gekookt en gebakken. Een echt salaris was zo'n muntje niet, tenslotte kregen alle kinderen hun kinderloon. Het was meer bedoeld als reclame-aardigheidje. Voor kleine kinderen. Kleuters vooral.

Maar al voelde Dingaen zich er veel te groot voor, toch loerde hij al drukkend naar de automaat of er geen schijfje uitrolde.

En ineens... ineens bonsde de man naast hem wild op de muur. De kerel zei er iets onverstaanbaars bij. Zat die daar in zichzelf te vloeken...?

Over kinderachtig gesproken, dacht Dingaen nijdig.

Zit zo'n grote vent in de W.C. op de automaat te slaan in de hoop dat er een schijfje meer uitvalt. Bah! Boos stond hij op en veegde zich af. Hij was zo verontwaardigd, dat hij zijn eigen muntje expres niet meenam. Toch had hij er zeker recht op. Voor de hoeveelheid die hij had uitgedrukt, had hij wel twee schijfjes mogen ontvangen.

De juffrouw zat er nog steeds niet.

Tijdens het handen wassen keek Dingaen snel om zich heen. Hé, de deur naast zijn W.C. ging even op een kier open, zag hij in de spiegel boven de wasbak. Nou werd hij weer dichtgetrokken. O zo, de man durfde zich niet te laten zien. Hij schaamde zich voor zijn kleuterachtige aanstellerij natuurlijk. Net goed.

Terug in de eetzaal hadden Asumé en Radbod een nieuw flesje besteld. Dingaen mocht er ook nog een.

„Heb je een schijfje?” vroeg het meisje.

„Aan dat kinderachtige gedoe werk ik niet meer mee,” hield hij zich groot. Hij vond het altijd moeilijk om gewoon met

haar te praten. Heel anders dan Radbod die haar stompte en zijn arm om haar heen sloeg en uren kon kwebbelen. Zodra hij zijn mond tegen haar open deed, leek het of hij lucht te kort kwam.

„Ik wel hoor. Als ik op de W.C. zit, kijk ik altijd of er een uitvalt,” giechelde Radbod.

Dingaen bloosde. „Ik niet,” loog hij desondanks.

„Als klein kind nam ik een stokje mee de W.C. in,” vertelde Radbod. „Voor als ik alleen maar piesen moest. Daarmee drukte ik de weegschaal op de bodem van de pot omlaag om het schijfje toch nog te krijgen. Al had ik er niks voor gedaan.”

Daar had je het weer, Radbod maakte Asumé aan het lachen en hij zat er stijf en onhandig bij.

„Maar het werkte niet,” ging Radbod verder. „Vroeger wel, zei mijn vader. Maar te veel kinderen deden het. En de schijfjesfabrikanten kregen het door en brachten een soort ruikbuis in alle W.C.'s aan. Nou ruikt de computer in de automaat of het echt of nep is...”

„We moeten echt opstappen.” Al klonk oma's stem besluiteloos, de rekening wuifde ze vastberaden.

De eigenaar stond bijna onmiddellijk naast hun tafeltje.

„Ik hoop niet dat u hebt hoeven wachten,” hijgde hij. „Het spijt me...”

„Nee, 't is in orde...”

„Het is wel eens moeilijk het iedereen naar de zin te maken...”

„Nee, we vonden de sfeer juist prettig... Is het niet?”

Het laatste was gericht tegen de kinderen, die juist ongeduldig overeind kwamen.

„Werkelijk...?” Het gezicht van de eigenaar lichtte op.

„Heus...” Oma klopte hem aanmoedigend op zijn hand.

„Dat stelt me gerust,” zei de man. „Want soms, soms begrijp je niet wat er ineens over de mensen komt.”

„Stort uw hart maar uit,” moedigde oma hem aan.

„We moeten wel opschieten hoor,” kwam Dingaan ertussen.

„Gaan jullie maar vast...”

Die truc kenden de kinderen. Als volwassenen dat zeiden, duurde het uren. Ontevreden bleven ze staan.

„Eerst maakten vier klanten moeilijkheden over de rekening. Nou vraag ik u... zelfs als ik ze zou willen

afzetten, dan nog kon ik het niet nou alles via de computer gaat. Maar voor je iemand daar van overtuigd hebt..." Asumé, Dingaen en Radbod keken omhoog naar het plafond.

„Toen liep iemand weg zonder te betalen. Een heer die hier al anderhalf uur zat; keek voortdurend op zijn horloge... Ik had het nooit achter hem gezocht. En om de maat vol te maken, is de juffrouw van de toiletten ook nog opgestapt. Zonder iets tegen mij te zeggen. Zonder een briefje. Niks. Toch is het een keurig iemand zo te zien. Dame met een ouderwets groen krulpermanent. Niet iemand waarvan je verwacht dat ze haar post zonder enige uitleg zou verlaten..."

„Er zat niemand in de W.C. toen ik er heenging," zei Dingaen.

„En het gekste is, haar eigen leksie staat er nog. Ze moet met iemand anders zijn meegereden..."

De kinderen keken werktuiglijk mee met zijn wijzende arm.

„Ons schoolwagentje is weg!" riep Dingaen.

Ja, hun blauwe leksie was verdwenen.

De kinderen schoten het restaurant uit. Oma en de eigenaar waren nauwelijks trager. Even later stonden ze met zijn vijven bij het lege parkeervak.

„Waarom heeft dat mens nou net onze leksie gepikt,” tierde Asumé. „Al onze cadeautjes, alle strips, lagen erin.”

„Het is niks voor haar,” meende de eigenaar. „Ik houd het erop dat ze met iemand is meegereden.”

„Hoe verklaart u dit dan?” vroeg oma.

„Hij kan natuurlijk ook gekompt zijn,” opperde Radbod.

„O nee,” kreunde oma. „Geen joyriding, alsjeblieft...”

Joyriding? De kinderen keken elkaar aan. Weer zo'n ontzaglijk ouderwets woord. Joyriding, notabene.

Joyriding... Trouwens er werd niet joy gereden als je kompte! Kompen deden meiden en gozers van 16 en 17 of nog ouder. Kompen gebeurde in groepen. Brak je met zijn allen een leksie in en drukte je een of andere onmogelijke plaats als eindbestemming op de computer in. Het wagentje reed daar dan leeg heen, want de computer volgde de signalen die vanuit een band in de weg werden uitgezonden. Elke weg zond zijn eigen herkenningsteken uit. Als je van Amsterdam naar Maastricht wilde rijden, kwamen binnen in de computer de signalen van de wegen die je moest passeren, keurig op een rijtje te liggen. En dat rijtje werkte de computer dan af.

Echte kompers hadden natuurlijk geen boodschap aan Amsterdam of Maastricht. De gein was om een idiote eindbestemming te vinden. De wagen die tot nu toe het verst gekompt was, belandde van Bergen Binnen in Wladiwostok. Een andere, die vanuit Den Bosch op Kaapstad geprogrammeerd stond, werd vlak voor de tunnel van Gibraltar naar Tanger tegengehouden. Kompen was een rage

„Als onze leksie gekompt is,” zei oma, „rijdt hij nou naar een hoofdweg. Dan heb je kans dat hij op een wachtlijn komt...”

Een wachtlijn was een spoor waar leksies bleven staan tot er plaats was in de verkeersstroom, een vorm van rangeren die ook automatisch geregeld werd.

„We gaan er in mijn wagen achteraan,” riep de eigenaar uit. Hij spurpte zijn restaurant in en holde nog geen halve minuut later weer naar buiten. „Hierheen!”

Ze tuimelden zijn leksie binnen. „Mijn assistent neemt over,” legde de man uit terwijl hij de nodige knoppen indrukte. „Op naar de hoofdweg...” Ze schoten het parkeerterrein af. Dingaan draaide op zijn draaistoel. „Toch is het gek,” zei hij. „Kompensatie gebeurt in de stad. Geinbendes doen het voor de keet. Maar in het restaurant zaten geen geiners.”

„’t Kan me niet schelen, waar ze zich verstopt hadden,” zei oma. „Zolang we onze wagen maar gauw zien.”

Ze had goed gegokt. Een paar minuten later zagen ze hun leksie. Leeg zo te zien. Het ding stond vooraan de wachtlijn klaar om de hoofdroute Lelystad-Groningen op te zwenken. Er stond maar één wagen achter. Daarin lag een man languit te slapen.

Snel stuurde de eigenaar hun leksie de wachtlijn op. Radbod stond klaar om eruit te springen en naar hun eigen schoolwagen te hollen. Had hij genoeg tijd om de computer uit te schakelen?

„Gauw!” vuurde Asumé hem aan.

„Nee!” Oma trok hem terug, want juist op dat ogenblik kwam er een plaats vrij op de hoofdweg. De lege wagen draaide er op. De leksie met de slapende man volgde.

Zij deden hetzelfde.

„Ik wil helemaal niet naar Groningen,” foeterde Asumé. Daar hadden ze geen van allen zin in. Maar de achtervolging wilden ze ook niet opgeven. Voort zoefden ze. „Hindert niet,” mompelde de eigenaar. „We pakken hem op de volgende wachtlijn.” Hij draaide zich naar oma. „In al die automatisering, vinden we ineens een beetje romantiek terug, wat jij?” Hij klom naar de achterste bank, waar oma zat.

De kinderen daarentegen wilden vooruit kijken. Ze tuurden gespannen naar hun blauwe, lege schoolwagen. Maar aan een lege leksie is niet veel te zien. Uit pure ellende begonnen ze te vitten op de slapende man in de wagen die tussen hen in reed.

„Dik hoor,” vond Asumé. „En zijn mond staat zo stom open.” „We zijn niet allemaal mooi als we slapen,” vergoeilijkte oma.

„Kijk eens, kijk eens, hij pulkt in zijn neus, de viezerd,” gilte Dingaan.

„In elk geval heeft die toiletjuffrouw van u er niets mee te maken,” probeerde oma de aandacht af te leiden.

Pas voorbij Groningen kwam de tweede kans. De lege leksie schoof de wachtlijn voor de hoofdroute naar Hamburg op. De kar met de slaper reed door naar het Noorden.

Zij draaiden nog net op tijd met de lege leksie mee. En dit keer hadden ze geluk. De rij wachtenden was veel langer. De kinderen tuimelden naar buiten. Radbod sprintte en mepte het sleuteltje in het slot.

Gek, de wagen is niet opengebroken, het slot werkt nog, zag Dingaen. Het verbaasde hem. Kompers waren niet zo voorzichtig.

Radbod rukte het portier open.

Asumé, Dingaen en Radbod ze deden alle drie een stap achteruit. Ze keken.

Dingaen was de eerste die daarna bewoog. Hij wees, hij wees verstard naar een oudere heer en een dametje met groen krulpermanent, die geboeid op de bodem van de leksie lagen.

Op de achterbank bewoog een zwart zoemend ding. Iets groter dan een voetbal. Het wipte omhoog en rolde naar het openstaande portier. Recht op Dingaen af.

„Een zwarte waker,” riep Radbod. Een waakcomputer die elektrische schokken gaf en verdovende pijltjes afvuurde. De kinderen herkenden hem uit politiefilms; ze hadden er nooit echt een gezien.

De waker rolde over de rand in het gras. Een dun buisje schoof naar buiten. Het richtte zich op Dinggaan.

Asumé haalde uit met haar voet en trapte de waker over het gras. Hij rolde minder ver dan ze hoopte. Sprieten schoten naar buiten en stopten het ronde ding. Weer draaide het buisje in de richting van de jongen.

„Dinggaan!” schreeuwde oma.

De eigenaar van het wegrestaurant duwde Dinggaan opzij en dook op de waker af. Zijn gezicht afgewend, zijn armen gestrekt.

„Niet aanraken,” waarschuwde Asumé. „Anders krijgt u een schok...”

De man scheen haar niet te horen.

„Niet doen!” riep het meisje.

Hij greep de ronde computer met beide handen. Blauwe lichtflitsen kronkelden rond zijn vingers. Brullend richtte hij zich op en plonsde met gestrekte armen in de sloot naast de weg.

Een kort gesis en een stoomwolk (niet eens zo'n grote).

Oma hielp hem op de kant.

„Water,” zei de man. „Die ellendige machines werken elektrisch. En water veroorzaakt kortsluiting.”

„U had hem moeten schoppen,” zei Asumé.

„Dat probeerde ik ook. Kijk nou eens naar uw handen.”

Ze zaten vol brandwonden.

„Het doet pijn,” gaf de man toe. Hij beet op zijn lippen, maar het lukte hem niet om alle tranen tegen te houden.

„We hebben brandspray in de eerste-hulpdoos.” Oma duwde hem de kant op.

„Romantiek bestaat nog steeds,” zei de man, terwijl hij zwaar op haar leunde.

Terwijl oma zijn handen verzorgde, maakten de kinderen de touwen van de gevangenen los.

De toiletjuffrouw was vooral verontwaardigd. „Schandelijk om zoiets uit te halen,” sputterde ze. „Ze grepen mij van achteren, bij mijn armen. Ze wilden me opsluiten, denk ik.

In de schoonmaakkast of zo. Maar ik worstelde en daardoor zag ik het gezicht van een van die kerels in de spiegel.

Daarom hebben ze mij erbij in de wagen gestopt.”

Het heertje had meer moeite met praten. Hij was een zakenman bleek, die naar het restaurant was gelokt. „Het ging om een onderdelenuitwisseling... dat doet verder niet ter zake, ik wil alleen zeggen, de boodschap die ik kreeg klonk zo overtuigend!”

Nadat hij een uur had zitten wachten, was hij naar de W.C. gegaan. Daar hadden drie mannen hem gegrepen en in een van de hokjes geduwd. Ze hielden zijn mond dicht. Een van de kerels probeerde hem een injectie te geven. „Toen hoorde ik iemand in de W.C. naast mij. Ik probeerde aandacht te trekken. Ik rukte een arm vrij en sloeg op de wand. Ik denk dat ze me op hetzelfde ogenblik die injectie gaven. Ik kwam in die wagen weer bij. Naast mevrouw.” En hij knikte beleefd naar de dame met het ouderwets groene krulpermanent.

„Tsjee,” riep Dingaen. „Ik hoorde u en ik dacht dat u kinderachtig deed. Dat u een sapschijfje uit de automaat wilde slaan!”

De rest werd politiewerk. En dat ging buiten hen om.

Een aantal politielieden, inspecteurs en zo gingen op de bodem

van de schoolleksie liggen en lieten zich naar de ingedrukte plaats van bestemming rijden, om de daar wachtende kidnappers te arresteren.

Asumé, Dingaen en Radbod werden per politie-helikopter naar het verjaarpertijtje gebracht. Ze waren laat, dat was duidelijk. Maar het hinderde niet. Hun aankomst werd het klapstuk van de verjaardag. Ze moesten hun verhaal telkens opnieuw vertellen.

„Als Asumé die waker niet had weggeschopt, lag ik nou buiten westen, bewusteloos, misschien wel hartstikke dood,” herhaalde Dingaen voortdurend. Hij was zo enthousiast en dankbaar dat hij zijn verlegenheid vergat en keer op keer zijn armen om haar schouders sloeg.

Radbod vond het niet leuk. Voor het eerst werd hij jaloers. En de jarige klaagde dat zij ook wel eens zoiets wilde beleven. Dat zou ze pas een leuk cadeau vinden. Nog beter dan strips.

Op weg naar huis in de schoolwagen van een van de andere kinderen, dachten ze weer aan Dingaens oma. Die was bij de eigenaar van het wegrestaurant gebleven om zijn verbrande handen te verzorgen.

„Volgens mij wordt die figuur haar nieuwe vriend,” zei Dingaen.

„Als we dan langs zijn restaurant rijden, krijgen we misschien Boemmm-Fizz voor niks,” bedacht Radbod praktisch. Want al ontving je dan kinderloon, meevallertjes bleven leuk.

„Dat „romantiek” waar hij het steeds over had,” zei Dingaen peinzend. „Ik geloof toch dat het zo’n zogenaamd lekker luchtje was, parfum. En jullie?”

Ruiken

De geraniums boven, boven
bij mijn buurvrouw op balkon
rekken daar hun rooie koppen
hoger, alsmaar hoger naar de zon.

Maar ik vind die krengen
lang niet lekker om te ruiken.
Van mij mogen ze met kop en al
weer in hun bloempot duiken.

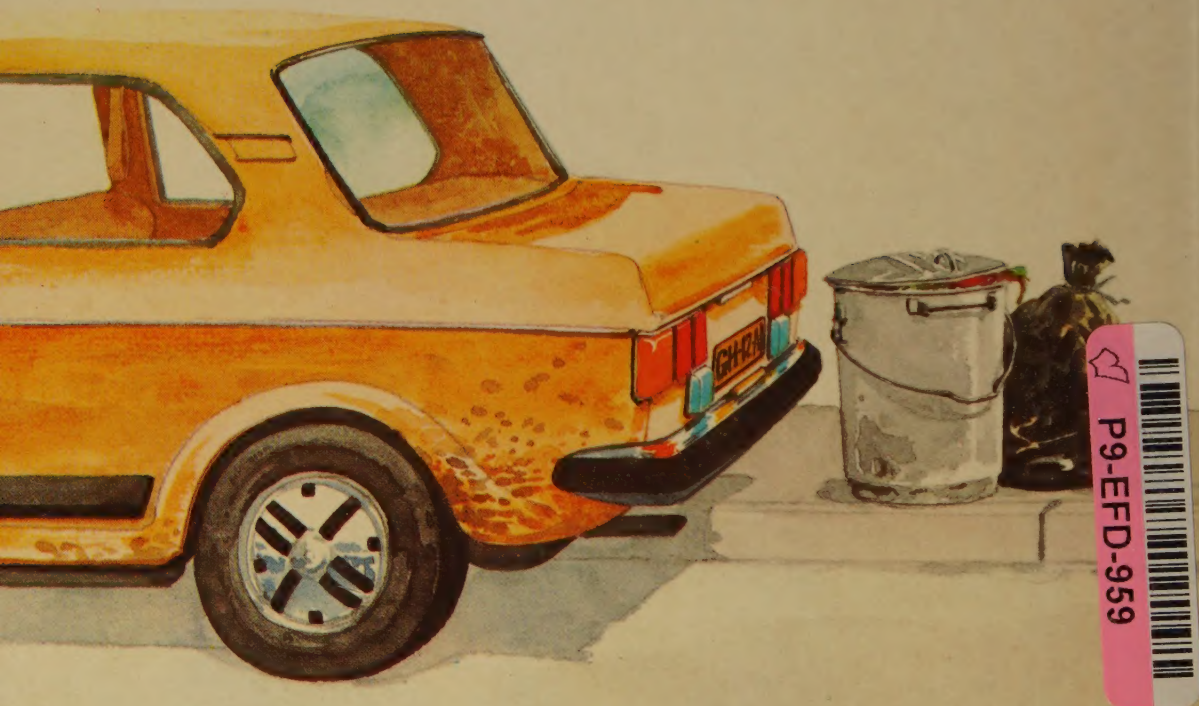

ISBN 90 208 6003 8

Malmberg Den Bosch

1260

Henk van Kerkwijk werd geboren in 1940. Al heel jong begon hij te schrijven: verhalen, toneelstukken vaak vol ridders, hoorspelen, romans en later ook poëzie. Hij schreef en schrijft voor de jeugd én voor ouderen. Maar daar is zo weinig verschil in, dat volwassenen even graag zijn kinder- of jeugdboeken lezen. Het is niet verwonderlijk dat deze nu in Londen wonende avonturier, die eerst schoolmeester zou worden, van schrijven zijn beroep maakte. Wat zou jij doen, als je al jong 'in de prijzen' viel? Kinderboekenprijs, Reina Prinsen Geerlings-prijs, Anne Frankprijs. Dit is weer een nieuw boek van hem, vol spannende verhalen.

P9-EFD-959

